

NAJWYŻSZA IZBA KONTROLI

Delegatura w Rzeszowie

LRZ.410.17.3.2025

Jan Emeryk Rościszewski
Ambasador Polski we Francji
Ambasada Rzeczypospolitej
Polskiej w Paryżu
1, rue de Talleyrand 75007 Paris
Cedex 07

WYSTĄPIENIE POKONTROLNE

**P/25/081 Wykorzystanie przez placówki zagraniczne środków finansowych
przeznaczonych na ich utrzymanie**

I. Dane identyfikacyjne

Jednostka kontrolowana	Ambasada Rzeczypospolitej Polskiej w Paryżu ¹ .
Kierownik jednostki kontrolowanej	Jan Emeryk Rościszewski, Ambasador RP w Paryżu, od 25 kwietnia 2022 r.² W okresie objętym kontrolą funkcję kierownika jednostki poprzednio pełnili: Michał Piotrowski I Sekretarz pełniący funkcję chargé d' affaires a.i. w okresie od 1 do 24 kwietnia 2022 r. Tomasz Młynarski, Ambasador RP w Paryżu, od 12 czerwca 2017 r. do 31 marca 2022 r.^{3,4} (akta kontroli tom I str. 7-10)
Zakres przedmiotowy kontroli	1. Realizacja wydatków bieżących i majątkowych placówki zagranicznej. 2. Stan wyposażenia placówki zagranicznej w składniki rzeczowego majątku trwałego i ruchomego w stosunku do wykonywanych zadań i osiągnięcia założonych celów. 3. Realizacja wydatków na świadczenia przysługujące członkom służby zagranicznej wykonującym obowiązki służbowe w placówce zagranicznej oraz na dodatki zagraniczne. 4. Prowadzenie ksiąg rachunkowych i sporządzanie sprawozdań budżetowych placówki zagranicznej.
Okres objęty kontrolą	1 stycznia 2022 r. - 2025 r. (do czasu zakończenia czynności kontrolnych). W badaniach kontrolnych mogą być wykorzystane również dowody sporządzone przed tym okresem, dotyczące zagadnień objętych kontrolą, mające wpływ na ocenę kontrolowanej działalności.
Podstawa prawna podjęcia kontroli	Art. 2 ust. 1 ustawy z dnia 23 grudnia 1994 r. o Najwyższej Izbie Kontroli ⁵ .
Jednostka przeprowadzająca kontrolę	Najwyższa Izba Kontroli Delegatura w Rzeszowie.
Kontrolerzy	Wojciech Machowicz, doradca prawny, upoważnienie do kontroli nr LRZ/95/2025 z 31 lipca 2025 r. Roman Chrząszcz, główny specjalista kontroli państwowej, upoważnienie do kontroli nr LRZ/96/2025 z 31 lipca 2025 r. (akta kontroli tom I str. 3-6)

¹ Dalej: Ambasada lub Placówka.

² Postanowienie Prezydenta Rzeczypospolitej Polskiej z dnia 17 marca 2022 r. nr 110.11.2022 w sprawie mianowania Ambasadora Rzeczypospolitej Polskiej (M.P. poz. 393)

³ Postanowienie Prezydenta Rzeczypospolitej Polskiej z dnia 12 czerwca 2017 r. nr 110.33.2017 w sprawie mianowania Ambasadora Rzeczypospolitej Polskiej (M.P. nr 677)

⁴ Postanowienie Prezydenta Rzeczypospolitej Polskiej z dnia 17 marca 2022 r. o zmianie postanowienia Prezydenta Rzeczypospolitej Polskiej w sprawie odwołania Ambasadora Rzeczypospolitej Polskiej nr 110.10.2022 (M.P. poz. 392)

⁵ Dz. U. z 2022 r. poz. 623, dalej: ustawa o NIK

II. Ocena ogólna⁶ kontrolowanej działalności

OCENA OGÓLNA

W ocenie Najwyższej Izby Kontroli wydatkowanie środków finansowych na utrzymanie Ambasady w latach 2020 – I półrocze 2025, nie w pełni było realizowane w sposób prawidłowy.

Uzasadnienie oceny ogólnej

Wydatki bieżące i majątkowe Placówki ponoszone były na działania związane z funkcjonowaniem Placówki, zgodnie z planem finansowym oraz ustawą *Prawo zamówień publicznych*. Odbiory robót i dostaw były dokonywane rzetelnie. W kontroli stwierdzono jeden, nieuzasadniony przypadek wcześniejszego przekazania wynagrodzenia dostawcy za samochód, którego odbiór nastąpił ponad dwa miesiące po dokonaniu zapłaty.

Prawidłowo realizowane były wydatki na świadczenia przysługujące członkom służby zagranicznej wykonującym obowiązki służbowe w Ambasadzie oraz na dodatki zagraniczne. Stwierdzone kilkudniowe opóźnienia w wypłacie pojedynczych świadczeń wynikały z okoliczności niezależnych od Ambasady.

W zakresie gospodarki majątkowej negatywnie ocenić należy w szczególności nieprzeprowadzenie inwentaryzacji składników majątku trwałego w terminach określonych przepisami prawnymi, brak ewidencji ilościowej i wartościowej gruntów posiadanych przez Placówkę, przypadki niewskazania w dowodach księgowych numerów inwentarzowych, pod którymi składniki wpisano do Księgi inwentarzowej, niewłaściwe gospodarowanie dziełami sztuki z grupy 09 oraz brak na koniec poszczególnych lat Raportów inwentarzowych. Ambasada także posiadała pojazdy samochodowe w liczbie większej niż ustalone etaty samochodowe.

Ewidencja majątku trwałego prowadzona była w sposób prawidłowy w podziale na grupy rodzajowe Klasyfikacji Środków Trwałych⁷, z tym, że w dowodach księgowych dokumentujących nabycie tych składników nie wskazano symboli grup, do których zostały one zakwalifikowane.

Księgi rachunkowe Placówki prowadzone były zgodnie z obowiązującymi przepisami prawnymi, lecz ewidencjonowano w nich inne daty operacji gospodarczych niż wynikające z dowodów księgowych.

Sprawozdania budżetowe sporządzone na koniec lat 2020-2024 i na koniec I półrocza 2025 r. zawierały rzetelne dane i w wymaganych terminach przekazano je do Ministerstwa.

⁶ Najwyższa Izba Kontroli formułuje ocenę ogólną jako ocenę pozytywną, ocenę negatywną albo ocenę w formie opisowej.

⁷ Dalej: KŚT.

III. Opis ustalonego stanu faktycznego oraz oceny cząstkowe⁸ kontrolowanej działalności

OBSZAR 1. Realizacja wydatków bieżących i majątkowych placówki zagranicznej

Opis stanu faktycznego

1. W okresie objętym kontrolą wysokość kwot wydatków poniesionych przez Ambasadę wyniosła:

- w 2020 r. – 2 721,8 tys. euro, w tym wydatki bieżące stanowiły 1 629,5 tys. euro, wydatki majątkowe – 17,2 tys. euro, a wydatki osobowe – 1 001,2 tys. euro;
- w 2021 r. – 2 423 tys. euro, w tym wydatki bieżące stanowiły 1 320 tys. euro, wydatki majątkowe – 85,9 tys. euro, a wydatki osobowe – 1 017,1 tys. euro;
- w 2022 r. – 2 650,6 tys. euro, w tym wydatki bieżące stanowiły 1 399,6 tys. euro, wydatki majątkowe – 202,7 tys. euro, a wydatki osobowe – 1 048,4 tys. euro;
- w 2023 r. – 3 628 tys. euro, w tym wydatki bieżące stanowiły 2 138,4 tys. euro, wydatki majątkowe – 251 tys. euro, a wydatki osobowe – 1 180,1 tys. euro;
- w 2024 r. – 7 923,9 tys. euro, w tym wydatki bieżące stanowiły 3 061,9 tys. euro, wydatki majątkowe – 3 667,2 tys. euro, a wydatki osobowe – 1 140,3 tys. euro;
- w 2025 r. (do 30 czerwca) – 2 753,8 tys. euro, w tym wydatki bieżące stanowiły 1 038,3 tys. euro, wydatki majątkowe – 952,7 tys. euro, a wydatki osobowe – 605,4 tys. euro.

(akta kontroli tom I str. 11-168)

Analiza 32 wydatków na kwotę 1 815,6 tys. euro dokonanych w latach 2020-2025 (I półrocze) wykazała, że były one ujęte w planach rzeczowo-finansowych Ambasady zatwierdzonych przez osoby odpowiedzialne. Wszystkie zmiany w planach finansowych były uzgadniane z MSZ i Ambasada uzyskiwała zgodę na ich dokonanie. Były one celowe i służyły działalności Placówki.

W kontroli nie stwierdzono przypadków dokonywania zakupów bez przeprowadzania analizy potrzeb.

Na potrzeby realizacji wieloletnich prac budowlanych, w 2021 r. opracowano strategię działań budowlanych względem nieruchomości Skarbu Państwa, znajdujących się w zasobie Ambasady RP w Paryżu, która została zatwierdzona przez Dyrektora Generalnego Służby Zagranicznej. Aktualizowane zapisy strategii zakładały prowadzenie prac remontowych w zasobie nieruchomości do 2029 r.

(akta kontroli tom I str. 169-198)

W Ambasadzie zadania związane z administrowaniem nieruchomościami oraz majątkiem Skarbu Państwa zostały podzielone pomiędzy Wydział Administracyjny oraz Referat ds. Prac Budowlanych. Pierwszy zajmował się bieżącymi pracami naprawczymi, administrowaniem budynkami urzędu oraz mieszkaniami własnościowymi znajdującymi się poza siedzibą Placówki.

Ambasador wyjaśnił, że biorąc pod uwagę skalę oraz inne obowiązki wydziału takie jak prowadzenie terminarza pokoi gościnnych, obsługa transportowa, organizowanie wydarzeń, nadzór nad majątkiem ruchomym w tym wyposażenie mieszkań, sprawy kadrowe, kancelaria jawna - obsługa korespondencji przychodzącej i wychodzącej, obsada Wydziału Administracyjnego jest zbyt mała

⁸ Oceny cząstkowe to oceny działalności w poszczególnych obszarach badań kontrolnych. Ocena cząstkowa może być sformułowana jako ocena pozytywna, ocena negatywna albo ocena w formie opisowej.

dla sprawnego funkcjonowania urzędu, a część pracowników nie posiada znajomości języka francuskiego, procedur i podstawowych zapisów ustawy o finansach publicznych i Prawo zamówień publicznych. W ostatnim czasie zauważalnym staje się spadek zainteresowania stanowiskami administracyjnymi czego skutkiem są vacaty. (...) Biorąc pod uwagę powyższe dla dobrego funkcjonowania Wydziału Administracyjnego konieczna jest odpowiednia jakość, jak i liczba pracowników dostosowana do dużej ilości zadań w placówce zagranicznej, co pozwoli również na wieloetapową weryfikację przygotowywanej dokumentacji. (...)

1 stycznia 2022 r., utworzony został Referat ds. Prac Budowlanych, który jako twór eksperymentalny, początkowo z jednym pracownikiem ds. administracyjnych (pomimo trzech etatów), przez ponad 3 lata wzorowo wykonuje powierzane obowiązki. Obecnie w Referacie zatrudnione są dwie osoby zajmujące się głównie większymi robotami budowlanymi takimi jak remont pokoi gościnnych, tzw. „czwartaków”, inwestycją Instytutu Polskiego w Paryżu, czy wymianą i renowacją stolarki okiennej w Ambasadzie. Referat z powodzeniem realizuje wszystkie zadania zlecane przez Biuro Inwestycji, m. in. kompleksowe remonty mieszkań - w tym roku Placówka remontuje 7 mieszkań będących własnością Skarbu Państwa, od momentu powstania ok. 14 lokali mieszkalnych. Podstawą działania Referatu ds. Prac Budowlanych jest znajomość przepisów ustawy Pzp oraz zależności i różnic pomiędzy budżetem rocznym w ramach przyznanych środków i dochodami placówki (art. 163 ufp). W ocenie Ambasadora większy nacisk powinien zostać położony na szkolenie pracowników wykonujących roboty budowlane o znacznych wartościach przede wszystkim w oparciu o przepisy ustawy Pzp i znajomość postępowań. Obecnie w Ambasadzie w Referacie ds. Prac Budowlanych zatrudniona jest osoba, która posiada wykształcenie techniczne i doświadczenie w pracy konstruktorskiej oraz druga osoba, która dba o poprawne przygotowywanie postępowań w reżimie ustawy Pzp i sprawuje nadzór nad dokumentacją i przestrzeganiem procedur resortowych związanych z prowadzeniem inwestycji. Taka obsada pozwala na sprawne funkcjonowanie komórki, jednak zaznaczyć należy, że przy uzupełnieniu wolnego etatu, który pozostaje w ramach Referatu praca ta byłaby dużo bardziej efektywna.

Ambasador wyjaśnił ponadto, że konieczność nadzoru nad sprawami związanymi z gospodarowaniem nieruchomościami Skarbu Państwa, ale również nad inwestycjami realizowanymi w Paryżu jest niezwykle angażująca nie tylko dla niego jako dla Ambasadora, do którego zadań należy reprezentowanie naszego kraju oraz relacje dwustronne pomiędzy Polską i Francją, ale przede wszystkim dla Ministra Pełnomocnego, Zastępcy Kierownika Placówki, który pełni bezpośredni nadzór nad pracownikami realizującymi bieżące zadania związane ze wspomnianym zakresem. Wspólnie z Panem Ministrem musimy wnikliwie analizować otrzymaną dokumentację i zakres prowadzonych prac mając pełną świadomość odpowiedzialności jaka wiąże się z wydatkowaniem środków publicznych zwłaszcza w kwotach przekraczających często kilka milionów euro. Ostatecznie udaje nam się łączyć wszystkie obowiązki wynikające ze statutowej działalności Ambasady z nadzorem nad nieruchomościami jednak przychodzą momenty, w których nie jest to łatwe. Należy jednak zaznaczyć, iż zdaję sobie sprawę, że wszystkie decyzje związane z modelem zarządzania nie leżą w gestii Placówki, ani nawet Ministerstwa, a pozostają w gestii Rady Ministrów i na tym poziomie powinny być dokładnie przeanalizowane.

(akta kontroli tom I str. 199-203)

2. Wydatki z rachunku, o którym mowa w art. 163 ustawy z dnia 27 sierpnia 2009 r. *o finansach publicznych*⁹ ponoszone były na zadania określone w ust. 2 ww. przepisu, tj. na sfinansowanie wydatków bieżących i inwestycyjnych związanych z remontami i odtworzeniem mienia Ambasady i innych państwowych jednostek budżetowych mających siedzibę poza granicami Rzeczypospolitej Polskiej.

W poszczególnych latach objętych kontrolą Ambasada poniosła z tego tytułu następujące wydatki:

- w 2020 r. – 14,3 tys. euro na wymianę okien i instalację rolety balkonowej w mieszkaniach służbowych (§ 4270);

- w 2021 r. – 540,7 tys. euro, w tym:

- 137,6 tys. euro na kompleksowy remont dwóch mieszkań służbowych oraz wymianę okien i wymianę rolet i mechanizmów rolet okiennych w mieszkaniach służbowych (§ 4270);

- 38,9 tys. euro na wymianę pieca w kotłowni Ambasady, wymianę zespołu pomp i wymianę instalacji wodnej w budynku Ambasady (§ 6060);

- 362,3 tys. euro stanowiły przelewy środków do Ambasad RP w Sofii (10,2 tys. euro), Lizbonie (44 tys. euro) i Hadze (300 tys. euro) oraz Stałego Przedstawicielstwa OECD w Paryżu (10 tys. euro) (§ 2960);

- w 2022 r. – 336,3 tys. euro, w tym;

- 145 tys. euro na remont dwóch mieszkań służbowych (§ 4270);

- 81,3 tys. euro na wydatki inwestycyjne związane m. in. z realizacją kolejnych etapów inwestycji budowlanej w Instytucie Polskim w Paryżu oraz sporządzenie opinii prawnej w sprawie realizacji robót budowlanych przez polskiego wykonawcę we Francji (§ 6050);

- 110 tys. euro przekazano do Stałego Przedstawicielstwa OECD w Paryżu (§ 2960);

- w 2023 r. – 1 428 tys. euro, w tym:

- 177,3 tys. euro na realizację prac budowlanych w pokojach gościnnych w budynku Ambasady (§ 4270);

- 1 250,7 tys. euro na roboty budowlane i obsługę realizacji inwestycji realizowanej w siedzibie Instytutu Polskiego w Paryżu (§ 6050).

W latach 2024-2025 (I półrocze) nie poniesiono wydatków z rachunku, o którym mowa w art. 163 ustawy o finansach publicznych.

(akta kontroli tom I str. 204-309)

3. Analiza sześciu¹⁰ zamówień publicznych na łączną kwotę 1 123,3 tys. euro wykazała, że przy realizacji wydatków przestrzegane były przepisy ustawy *Prawo zamówień publicznych*¹¹. Realizacja dostaw i usług objętych badanymi

⁹ Dz. U. z 2025 r., poz. 1483

¹⁰ 1) Renowacja i rekonstrukcja elementów małej architektury znajdujących się na dziedzińcu Ambasady RP w Paryżu – 68 691,58 euro, 2) Opracowanie dokumentacji projektowej, świadczenie usługi nadzoru autorskiego oraz wsparcia na etapie wyłonienia wykonawcy robót budowlanych dla remontu Instytutu Polskiego wraz z elewacją – 134 526,76 euro, 3) Odtworzenie i rewaloryzacja budynku Instytutu Polskiego przy Jean Goujon nr 29 i 31 w Paryżu wraz z przebudową – dostosowaniem do lokalnych przepisów p.poż i zapewnienie dostępności dla osób niepełnosprawnych - etap II – 722 134,40 euro, 4) Zakup reprezentacyjnego samochodu segmentu F na potrzeby Ambasady RP w Paryżu – 91 975 euro, 5) Zakup samochodu wielofunkcyjnego – 60 100 euro, 6) Zakup samochodu osobowego – 45 915 euro.

¹¹ Ustawa z dnia 29 stycznia 2004 r. *Prawo zamówień publicznych* (Dz. U. z 2019 r. poz. 1843) i ustawa z dnia 11 września 2019 r. *Prawo zamówień publicznych* (Dz. U. z 2024 r. poz. 1320, ze zm.) w brzmieniu obowiązującym w latach 2021-2025.

zamówieniami przebiegała na ogół zgodnie z zawartymi umowami. Roboty budowlane były odbierane protokolarnie. Płatności zrealizowano w terminach wynikających z zawartych umów.

Zidentyfikowane tym zakresie nieprawidłowości opisano w sekcji *Stwierdzone nieprawidłowości*.

(akta kontroli tom I str. 310-502, tom III str. 152-260)

4. W poszczególnych latach objętych kontrolą Ambasada dokonywała zakupów artykułów, usług i materiałów przeznaczonych na cele reprezentacyjne w następującej wysokości:

- w 2020 r. – 19,1 tys. euro, w tym zakup materiałów – 3, 3 tys. euro, zakup środków żywności – 11, 7 tys. euro (w tym alkohol 1 tys. euro), zakup usług pozostałych – 2,8 tys. euro, różne opłaty i składki – 1,3 tys. euro;
- w 2021 r. – 34,1 tys. euro, w tym zakup materiałów – 4,9 tys. euro, zakup środków żywności – 8,1 tys. euro, zakup usług pozostałych – 19,9 tys. euro, różne opłaty i składki – 1,1 tys. euro;
- w 2022 r. – 67,5 tys. euro, w tym zakup materiałów – 3, 7 tys. euro, zakup środków żywności – 39 tys. euro (w tym alkohol 13,4 tys. euro), zakup usług pozostałych – 23,5 tys. euro, różne opłaty i składki – 1,2 tys. euro;
- w 2023 r. – 98,3 tys. euro, w tym zakup materiałów – 4,2 tys. euro, zakup środków żywności – 51,4 tys. euro (w tym alkohol 6,3 tys. euro), zakup usług pozostałych – 42,2 tys. euro, różne opłaty i składki – 580 euro;
- w 2024 r. – 92,5 tys. euro, w tym zakup materiałów – 4,9 tys. euro, zakup środków żywności – 47,3 tys. euro (w tym alkohol 10,3 tys. euro), zakup usług pozostałych – 39,7 tys. euro, różne opłaty i składki – 560 euro;
- w 2025 r. (do 31 sierpnia) – 78,3 tys. euro, w tym zakup materiałów – 3,5 tys. euro, zakup środków żywności – 36,1 tys. euro (w tym alkohol 4,9 tys. euro), zakup usług pozostałych – 37,6 tys. euro, różne opłaty i składki – 560 euro, wynagrodzenia bezosobowe – 500 euro.

(akta kontroli tom III str. 362-491)

Kontrola wydatków na cele reprezentacyjne o najwyższej wartości w poszczególnych latach objętych kontrolą wykazała, że w każdym przypadku zlecenie wykonania zadania zostało podpisane przez Ambasadora lub zastępcę kierownika placówki.

(akta kontroli tom III str. 362-491)

Stwierdzone
nieprawidłowości

W działalności kontrolowanej jednostki w przedstawionym wyżej zakresie stwierdzono następujące nieprawidłowości:

1. W § 2 ust. 2 umowy nr 28/2024 z dnia 25 października 2024 r. w sprawie dostawy samochodu BMW 520i 208 KM, termin zapłaty wynagrodzenia został określony do dnia 20 grudnia 2024 r. Ambasada dokonała pełnej płatności w kwocie 45 915 euro za niedostarczony jeszcze samochód BMW 520i 208 KM już 8 listopada 2024 r. Samochód został odebrany przez Ambasadę dopiero 18 lutego 2025 r.

Ambasador wyjaśnił, że termin płatności został ustalony przez sformułowanie „do dnia”, a zatem jest to maksymalny termin, w którym Zamawiający zobligował się do płatności za zamówiony pojazd. Faktyczna płatność zgodnie z informacjami uzyskanymi z Referatu Finansowego nastąpiła 13 listopada 2024 r., z uwagi na fakt, iż dostawca dysponował już kompletem dokumentów do rejestracji pojazdu. Miejscowe przepisy określają jasno, iż dokumenty

uprawniające do przeniesienia własności na nabywcę mogą zostać wydane dopiero po opłaceniu całości kwoty należnej za nabywany samochód zgodnie z zapisem § 2 ust. 3 w/w umowy. Z tego powodu Zamawiający chcąc wywiązać się z obowiązku odbioru zarejestrowanego, nowo zakupionego pojazdu do końca roku 2024, niezwłocznie podjął starania, aby uzyskać niezbędne dokumenty konieczne do przeprowadzenia procedury rejestracyjnej. Po przekazaniu kompletu uzyskanych dokumentów do miejscowego Urzędu okazało się, że z powodu zbyt dużej ilości samochodów zarejestrowanych jako samochody służbowe placówki konieczne jest zagospodarowanie, a tym samym wyrejestrowanie co najmniej jednego pojazdu. Wszystkie formalności związane z wyrejestrowaniem, a następnie zarejestrowaniem nowego pojazdu trwały do lutego 2025 r. (miejscowe urzędy nie pracują w okresie świątecznym, co dodatkowo spowodowało wydłużenie tego terminu). Ambasador dodał również, iż wszystkie bieżące ustalenia i potwierdzenia były przekazywane w komunikacji telefonicznej.

(akta kontroli tom I str. 448-502)

Najwyższa Izba Kontroli nie podziela argumentacji zawartej w wyjaśnieniach Ambasadora.

Faktem jest, że termin zapłaty został sformułowany w umowie „do dnia 20.12.2024 r.” Należy jednak zauważyć, że w taki sam jednoznaczny sposób został sformułowany termin dostawy: „Odbiór pojazdu w siedzibie Wykonawcy nastąpi w terminie do dnia 6.12.2024 r.” (§ 2 ust. 3 umowy). Termin odbioru został więc wyznaczony na 14 dni przed terminem zapłaty. Strony, w trakcie realizacji umowy, nie dokonały żadnych zmian wskazanych terminów. A zatem brak było podstaw do zapłaty wynagrodzenia już na początku listopada, kiedy faktyczny termin odbioru nie był jeszcze znany. Zgodnie z § 10 umowy, wszelkie postanowienia oraz zmiany treści umowy wymagały formy pisemnej pod rygorem nieważności. Ustalenia telefoniczne nie miały zatem żadnej mocy wiążącej.

W ocenie Najwyższej Izby Kontroli zbyt duża liczba samochodów zarejestrowanych jako samochody służbowe nie była okolicznością, której nie można było przewidzieć określając termin odbioru nowego samochodu.

Ponadto Najwyższa Izba Kontroli zwraca uwagę, że w ramach zamówienia na dostawę reprezentacyjnego samochodu segmentu F na potrzeby Ambasady, zawarto 27 marca 2023 r. umowę z tym samym dostawcą. Przedmiot umowy został zrealizowany 6 lipca 2023 r., a płatności dokonano 7 lipca 2023 r., a więc brak było przeszkód formalnoprawnych do zapłaty wynagrodzenia dopiero po faktycznym odbiorze przedmiotu zamówienia.

(akta kontroli str. III str. 152-154)

2. W § 11 umowy nr 28/2024 z dnia 25 października 2024 r. w sprawie dostawy samochodu BMW 520i 208 KM, zawarto zapisu o rozstrzyganiu sporów przez sąd miejscowy (Sąd pierwszej instancji w Paryżu), pomimo tego, że zgodnie z postanowieniem § 10 ust. 2 Zarządzenia Nr 13 Ministra Spraw Zagranicznych z dnia 23 kwietnia 2010 r. w *sprawie umów cywilnoprawnych zawieranych na potrzeby Ministerstwa Spraw Zagranicznych oraz placówek zagranicznych* - placówki zagraniczne powinny takich zapisów unikać.

Ambasador wyjaśnił, że Placówka podjęła decyzję o wpisaniu w umowę właściwości sądu miejscowego w celu zawarcia korzystnej z punktu widzenia ekonomicznego umowy o zakup pojazdu na potrzeby Placówki. Ambasada zadbała jednak, zgodnie z zapisami § 10 ust. 2 Zarządzenia Nr 13 o wpisanie

w § 11 ust. 2 umowy klauzuli stwierdzającej, że zapis na sąd miejscowy nie jest równoznaczny ze zrzeczeniem się immunitetu jurysdykcyjnego Placówki. Tym samym Placówka zadbała o właściwe zapisy zabezpieczające interes Zamawiającego.

(akta kontroli tom I str. 448-502)

Najwyższa Izba Kontroli zwraca uwagę, że w ramach zamówienia na dostawę reprezentacyjnego samochodu segmentu F na potrzeby Ambasady, zawarto umowę z tym samym dostawcą, w której zawarto zapisy na sąd polski. Ambasada nie przedstawiła żadnych dokumentów uzasadniających konieczność zawarcia w umowie nr 28/2024 zapisów przewidujących właściwość sądu francuskiego.

3. W postępowaniu o udzielenie zamówienia publicznego na „Renowacje i rekonstrukcje elementów małej architektury na dziedzińcu Ambasady RP w Paryżu” ogłoszenie o wykonaniu umowy zostało przekazane do publikacji z opóźnieniem wynoszącym 14 dni. Termin publikacji ogłoszenia o wykonaniu umowy, zgodnie z przepisem art. 448 ustawy Prawo zamówień publicznych, powinien nastąpić w terminie 30 dni od wykonania umowy.

(akta kontroli tom I str. 404-441)

Pracownik Referatu ds. Prac Budowlanych wyjaśnił, że faktura została przesłana do Zamawiającego dopiero 27 listopada 2024 r. Zamawiający ogłasza zwyczajowo wykonanie umowy w BZP po dokonaniu płatności zgodnie z pozycją, w której określa się wartość wypłaconą Wykonawcy. Ponadto wyjaśnił, że opublikował ogłoszenie o wykonaniu umowy niezwłocznie po powrocie ze zwolnienie lekarskiego, na którym przebywał od 29 listopada do 15 grudnia 2024 r.

(akta kontroli tom I str. 442-447)

4. W postępowaniu o udzielenie zamówienia publicznego na „Renowacje i rekonstrukcje elementów małej architektury na dziedzińcu Ambasady RP w Paryżu” wartość szacunkowa zamówienia została ustalona nierzetelnie na kwotę 52 650,85 euro netto.

Ustalona kwota była znacznie niższa od kwot zawartych w wycenach pozyskanych w ramach zapytań ofertowych, gdzie najniższa z nich miała wartość 68 691,58 euro netto, a pozostałe odpowiednio 75 699,70 oraz 80 327,87 euro netto. Ustalona błędnie wartość zamówienia pojawiała się w istotnych dokumentach przedmiotowego zamówienia, tj.: decyzja Nr 9/2024 z 13 maja 2024 r. Kierownika Zamawiającego w Ambasadzie w sprawie przeprowadzenia postępowania, protokole postępowania w trybie zamówienia z wolnej ręki zatwierdzonym 20 czerwca 2024 r., ogłoszeniu o wyniku postępowania z 13 czerwca 2024 r.

(akta kontroli tom I str. 404-441)

Pracownik Referatu ds. Prac Budowlanych wyjaśnił, że przy szacowaniu wartości zamówienia wystąpiła oczywista omyłka rachunkowa, co skutkowało niezamierzonym błędem rachunkowym. Omyłka ta nie miała wpływu na wybór trybu udzielenia zamówienia.

(akta kontroli tom I str. 442-447)

OCENA CZĄSTKOWA

Wydatki bieżące i majątkowe Ambasady były ujęte w planach finansowych Ambasady na zadania związane z działalnością Placówki.

Udzielając zamówień publicznych Ambasada przestrzegała procedur określonych w ustawie *Pzp* oraz uregulowaniach wewnętrznych MSZ.

Stwierdzone uchybienia w tym zakresie nie miały istotnego wpływu na działalność jednostki.

Wydatki sfinansowane z rachunku dochodów, o których mowa art. 163 ustawy *o finansach publicznych* zostały dokonane w sposób celowy i zgodnie z obowiązującymi przepisami. Placówka prawidłowo gospodarowała artykułami oraz materiałami przeznaczonymi na cele reprezentacyjne.

Placówka rzetelnie, zgodnie z postanowieniami umów, dokonywała i dokumentowała odbiory częściowe i końcowe realizowanych dostaw i usług.

Najwyższa Izba Kontroli negatywnie oceniła dokonanie przez Ambasadę płatności za zakupiony samochód osobowy, na ponad dwa miesiące przed jego dostawą.

OBSZAR

2. Stan wyposażenia placówki zagranicznej w składniki rzeczowego majątku trwałego i ruchomego w stosunku do wykonywanych zadań i osiągnięcia założonych celów

Opis stanu
faktycznego

1. W okresie objętym kontrolą, w Ambasadzie obowiązywało:

- osiem dokumentacji opisujących przyjęte zasady (polityki) rachunkowości: sprzed 2020 r., z 31 stycznia 2020 r., z 31 grudnia 2020 r., z 15 września 2021 r., z 15 czerwca 2022 r., z 17 stycznia 2023 r., z 20 stycznia 2024 r. i z 21 lutego 2025 r.;
- osiem Instrukcji w sprawie obiegu oraz kontroli dokumentów i dowodów księgowych: sprzed 2020 r., z 30 listopada 2020 r., z 1 stycznia 2021 r., z 1 września 2021 r., z 1 października 2022 r., z 30 stycznia 2023 r., z 30 stycznia 2024 r. i 21 lutego 2025 r.

Powyższe uregulowania stanowiły, że ewidencja analityczna środków trwałych prowadzona jest według KŚT, a *Zakładowe plany kont* stanowiące załączniki do kolejnych polityk rachunkowości, określały konta analityczne oznaczone odpowiednimi symbolami, według grup KŚT. W Placówce klasyfikacji środków trwałych do poszczególnych grup rodzajowych dokonywał pracownik Wydziału Administracyjnego, który prowadził ewidencję analityczną tych składników.

Ewidencja analityczna środków trwałych (konto 011) i pozostałych środków trwałych w użytkowaniu (konto 013) prowadzona była komputerowo za pomocą programu LUPINE, według zasad określonych w *Instrukcji w sprawie gospodarowania składnikami majątku na placówkach zagranicznych podległych Ministrowi Spraw Zagranicznych*¹². Ewidencja ta obejmowała: Księgę inwentarzową, w której ewidencjonowano składniki według grup rodzajowych KŚT, Karty inwentarzowe pomieszczeń, Karty wyposażenia indywidualnego, Karty wyposażenia mieszkań. Na koniec lat 2020-2024 oraz na 30 czerwca 2025 r. salda Księgi inwentarzowej (ewidencji analitycznej) były zgodne z saldami wynikającymi z ksiąg rachunkowych (ewidencji syntetycznej).

Analiza ośmiu dowodów księgowych dotyczących nabycia składników majątku trwałego¹³ wykazała, że zostały one zaewidencjonowane zgodnie z wymogami polityki rachunkowości, tj.:

¹² Wprowadzona Zarządzeniem nr 2 Dyrektora Generalnego Służby Zagranicznej z dnia 11 kwietnia 2014 r.

¹³ Analizą objęto dokumenty dotyczące nabycia największych pod względem wartości składników majątkowych w okresie od 1 stycznia 2020 r. do 31 sierpnia 2025 r. (po jednym największym nabyciu w każdym roku) oraz dwie dostawy komputerów, tj.:

- w ewidencji syntetycznej: na koncie 011 – *Środki trwałe* lub 013 – *Pozostałe środki trwałe w używaniu*,
- w ewidencji analitycznej w Księdze inwentarzowej według odpowiednich grup rodzajowych KŚT.

(akta kontroli tom II str. 3, 70-90)

2. Objęte próbą kontroli zwiększenia środków trwałych były ewidencjonowane w wartościach wynikających z dokumentów źródłowych (faktur, protokołów przekazania). Dla analizowanej próby nabytych środków trwałych nie były wystawiane dowody OT – *przyjęcia środka trwałego* lub IT – *przyjęcia środka trwałego z inwestycji*.

Główna księgowa Ambasady wyjaśniła, że przepisy obowiązujące w Placówce nie nakładają obowiązku stosowania takich dokumentów wewnętrznych.

Analizowane dowody księgowe dotyczące nabycia składników majątku trwałego nie zawierały symboli KŚT, a w pięciu z nich nie podano także numerów inwentarzowych, pod którymi składniki te wpisano do Księgi inwentarzowej, co przedstawiono w sekcji *Stwierdzone nieprawidłowości*.

(akta kontroli tom II str. 5-46, 91)

3. Objęte próbą kontroli zwiększenia wartości środków trwałych zostały zaewidencjonowane w dacie przyjęcia tych składników, z tym, że siedem spośród ośmiu analizowanych zwiększeń wprowadzono do Księgi inwentarzowej na bieżąco (w tym samym miesiącu, w którym nastąpiło nabycie), natomiast w przypadku jednego składnika czynność ta została wykonana z opóźnieniem, co przedstawiono w sekcji *Stwierdzone nieprawidłowości*.

Ewidencja księgowa nabytych składników majątku Ambasady (objętych próbą kontroli) była prowadzona według cen ich nabycia (cena zakupu powiększona o bezpośrednie koszty związane z zakupem składników) lub kosztów wytworzenia¹⁴. Na dokumentach księgowych dotyczących nabycia środków trwałych zamieszczane były właściwe dekrety, tj. symbole kont księgowych, na których ewidencjonowane były wydatki/koszty tych zdarzeń gospodarczych.

(akta kontroli tom II str. 5-69)

4. W okresie objętym kontrolą wystąpiły dwa zwiększenia wartości początkowej istniejącego składnika majątkowego i dotyczyły one „Zespołu obiektów Ambasady”.

Jedno zwiększenie nastąpiło wskutek wykonania w budynkach Ambasady instalacji systemu przeciwpożarowego o wartości 264 tys. euro. Nakłady w ramach tego zadania inwestycyjnego ponoszone były:

- w 2020 r. w kwocie 3,1 tys. euro (jedna faktura),
- w 2021 r. w kwocie 229,2 tys. zł (siedem faktur),

-
- w 2020 r. – zakup serwera o wartości 4,9 tys. euro,
 - w 2021 r. – wymiana pieca w kotłowni Ambasady o wartości 26,4 tys. euro,
 - w 2022 r. – ulepszenie budynku Ambasady – budowa instalacji systemu przeciwpożarowego o wartości 264,0 tys. euro oraz zakup ośmiu komputerów stacjonarnych o wartości 7,8 tys. euro,
 - w 2023 r. – zakup samochodu osobowego BMW o wartości 92,0 tys. euro,
 - w 2024 r. – zakup samochodu Mercedes Benz V 250 o wartości 60,1 tys. euro oraz zakup 27 sztuk przenośnych komputerów 14 calowych (notebooków) o wartości 27,2 tys. euro,
 - w 2025 r. – przyjęcia od Ministerstwa Spraw Zagranicznych zestawu urządzeń teleinformatycznych (kryptofaksu) o wartości 24,1 tys. euro.

¹⁴ W analizowanej próbie nie stwierdzono, aby cena nabycia składnika majątkowego została zwiększona o inne wydatki niezwiązane z jego wartością np. dotyczące materiałów eksploatacyjnych (papier, toner, paliwo itp.).

– w 2022 r. (do sierpnia) w kwocie 31,7 tys. zł (cztery faktury).

W dniu 29 września 2022 r. MSZ zaakceptowało rozliczenie tego zadania pod względem merytorycznym i finansowym, a 30 września 2022 r. nakłady inwestycyjne zostały przeksięgowane na konto 011 – *Środki trwałe*, tytułem zwieszenia wartości składnika majątkowego (ulepszenie środka trwałego).

Drugie zwiększenie nastąpiło w związku z wymianą w budynku Ambasady trzech par drzwi wzmocnionych o wartości 23,1 tys. euro. Faktura dotycząca tego zadania została wystawiona 24 października 2022 r., protokół odbioru robót sporządzono 21 października 2022 r., a zwiększenie wartości środka trwałego (konto 011 – *Środki trwałe*) zaewidencjonowano 8 listopada 2022 r.

(akta kontroli tom II str. 92-124, 493-494)

5. W okresie objętym kontrolą w Placówce funkcjonowała stała Komisja do oceny przydatności składników rzeczowych majątku ruchomego i stała Komisja likwidacyjna dla zbędnych lub zużytych składników rzeczowych majątku ruchomego.

Analizą objęto następujące dokumenty dotyczące nieodpłatnego przekazania, sprzedaży i likwidacji zbędnych lub zużytych składników majątku trwałego.

Rok 2021:

- 1) Trzy protokoły skreślenia z ewidencji z 2 czerwca 2021 r. dotyczące przekazania szyfratorów i obudów ochrony elektromagnetycznej do MSZ,
- 2) Protokół zdawczo-odbiorczy z 21 stycznia 2021 r. dotyczący przekazania komputera i drukarki do MSZ,
- 3) Protokół zdawczo-odbiorczy z 30 września 2021 r. dotyczący przekazania samochodu BMW do MSZ,
- 4) Protokół skreślenia z ewidencji z 4 czerwca 2021 r. dotyczący likwidacji 9 składników (komputery, drukarki UPS itp.) poprzez wywiezienie ich na złomowisko,
- 5) Protokół skreślenia z ewidencji z 16 czerwca 2021 r. dotyczący likwidacji 12 składników (komputery, telewizory, łóżka itp.) poprzez wywiezienie ich na złomowisko.

Rok 2022:

- 1) Protokół skreślenia z ewidencji z 9 września 2022 r. dotyczący samochodu osobowego BMW. Komisja zakwalifikowała samochód do sprzedaży w trybie przetargu, który odbył się 15 lipca 2022 r. Samochód został sprzedany za cenę 11 tys. euro. W dniu 21 lipca 2022 r. została zawarta umowa kupna sprzedaży samochodu,
- 2) Protokół skreślenia z ewidencji z 30 listopada 2022 r. dotyczący likwidacji 15 składników (drukarki, telewizory, szafki itp.) poprzez wywiezienie ich na złomowisko.

Rok 2023:

- 1) Protokół zdawczo-odbiorczy z 10 października 2023 r. dotyczący nieodpłatnego przekazania na czas nieoznaczony samochodu osobowego BMW do jednostki sektora finansów publicznych. Komisja zakwalifikowała samochód do sprzedaży w trybie przetargu publicznego, a w przypadku, gdy sprzedaż nie dojdzie do skutku, podjęcia próby nieodpłatnego przekazania na rzecz innej jednostki sektora finansów publicznych. Placówka ogłosiła dwa przetargi (20 kwietnia 2023 r., 28 czerwca 2023 r.) na sprzedaż tego

samochodu, które nie zostały rozstrzygnięte z uwagi na brak ofert. W dniu 10 października 2023 r. samochód został nieodpłatnie przekazany do polskiej jednostki sektora finansów publicznych, na podstawie zgody MSZ.

- 2) Protokół skreślenia z ewidencji z 27 lutego 2023 r. dotyczący likwidacji 10 składników (robot kuchenny, stół, regał, zamrażarka, stacje komputerowe itp.) poprzez wywiezienie ich na złomowisko lub zutylizowanie przez miejskie służby porządkowe.

Rok 2024:

- 1) Protokół skreślenia z ewidencji z 25 stycznia 2024 r. dotyczący przekazania szyfratora do MSZ,
- 2) Protokół skreślenia z ewidencji z 18 marca 2024 r. dotyczący sprzedaży samochodu osobowego BMW. Komisja zakwalifikowała samochód do sprzedaży w trybie przetargu publicznego. Ambasada zorganizowała cztery przetargi na sprzedaż tego samochodu (16 października 2023 r., 18 grudnia 2023 r., 25 stycznia 2024 r. i 27 lutego 2024 r.). W trzech pierwszych postępowaniach do przetargu nie wpłynęły oferty i zostały one zakończone wynikiem negatywnym. Do czwartego przetargu wpłynęły dwie oferty, z których wybrano ofertę zawierającą wyższą cenę. W dniu 7 marca 2024 r. zawarto umowę sprzedaży samochodu za zaoferowaną cenę.
- 3) Protokół skreślenia z ewidencji z 19 marca 2024 r. dotyczący likwidacji 67 składników (komputery, dywan, komoda, stolik, ekspresy do kawy itp.) poprzez wywiezienie ich na złomowisko lub zutylizowanie przez miejskie służby porządkowe.
- 4) Protokół skreślenia z ewidencji z 29 lutego 2024 r. dotyczący likwidacji 39 składników (komputery, meble, materace itp.) poprzez wywiezienie ich na złomowisko lub zutylizowanie przez miejskie służby porządkowe.

Rok 2025 (do końca sierpnia):

- 1) Protokół z 31 marca 2025 r. dotyczący przekazania samochodu osobowego Volvo do MSZ,
- 2) Protokół skreślenia z ewidencji z 4 sierpnia 2025 r. dotyczący likwidacji 34 składników (łóżka, szafy, fotele, niszczarka, telewizor itp.) poprzez wywiezienie ich na złomowisko lub zutylizowanie przez miejskie służby porządkowe.

Składniki majątkowe skreślone z ewidencji na podstawie powyższych dokumentów były zagospodarowywane lub likwidowane zgodnie z propozycjami Komisji likwidacyjnej. Wyposażenie wartościowe i nadające się do dalszego wykorzystania (np. samochody osobowe) były przekazywane do MSZ lub sprzedawane w drodze przetargu publicznego. W jednym przypadku po dwukrotnym ogłoszeniu przetargu publicznego i braku ich rozstrzygnięcia ze względu na brak ofert, samochód osobowy został nieodpłatnie przekazany do jednostki sektora finansów publicznych w Kazimierzu Dolnym, na podstawie zgody Biura Inwestycji MSZ.

Analiza ww. dokumentów wykazała, że w zakresie gospodarowania zbędnymi składnikami majątku ruchomego Ambasady, stosowane były przepisy rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 21 października 2019 r. w sprawie

szczegółowego sposobu gospodarowania składnikami rzeczowymi majątku ruchomego Skarbu Państwa¹⁵.

(akta kontroli tom II str. 125-132)

6. Ewidencja księgowa nakładów inwestycyjnych na budowę instalacji systemu przeciwpożarowego w budynkach Ambasady (ulepszenie składnika majątkowego) prowadzona była na koncie 080 – *Środki trwałe w budowie*, do którego zgodnie z Zakładowym Planem Kont prowadzono konta analityczne:

- 0801021 – *Prace przygotowawcze i projektowe*,
- 0801022 – *Prace budowlane*,
- 0801024 – *Dodatkowe prace i wydatki w celu oddania obiektu do użytku*.

Ewidencja analityczna do konta 080 prowadzona była również w podziale na poszczególne zadania inwestycyjne (obiekty budowlane). W latach 2022 – 2025, na kontach analitycznych:

- 0802021 – *Prace przygotowawcze i projektowe*,
- 0802022 – *Prace budowlane*,

ewidencjonowano nakłady inwestycyjne kolejnego zadania dotyczącego ulepszenia budynku „Instytutu Polskiego”. W trakcie niniejszej kontroli zadanie to było nadal realizowane, a poniesione nakłady inwestycyjne na koniec sierpnia 2025 r. wynosiły 5 893,3 tys. euro, w tym prace przygotowawcze i projektowanie 1 471,6 tys. euro, prace budowlane 4 421,7 tys. euro.

(akta kontroli tom II str. 92-124, 493-494)

7. Wartość majątku trwałego, według ewidencji księgowej, wynosiła:

- na koniec 2020 r. – 41 712 tys. euro, z tego: środki trwałe – 39 722,2 tys. euro, pozostałe środki trwałe w użytkowaniu 1 989,8 tys. euro,
- na koniec 2021 r. – 41 619,2 tys. euro, z tego: środki trwałe – 39 692,2 tys. euro, pozostałe środki trwałe w użytkowaniu 1 927 tys. euro,
- na koniec 2022 r. – 42 020,7 tys. euro, z tego: środki trwałe – 40 106,2 tys. euro, pozostałe środki trwałe w użytkowaniu 1 914,5 tys. euro,
- na koniec 2023 r. – 42 132,3 tys. euro, z tego: środki trwałe – 40 198,6 tys. euro, pozostałe środki trwałe w użytkowaniu 1 933,7 tys. euro,
- na koniec 2024 r. – 42 075,4 tys. euro, z tego: środki trwałe – 40 250,6 tys. euro, pozostałe środki trwałe w użytkowaniu 1 824,8 tys. euro,
- na 30 czerwca 2025 r. – 42 051,9 tys. euro, z tego: środki trwałe – 40 204,1 tys. euro, pozostałe środki trwałe w użytkowaniu 1 847,8 tys. euro.

W sprawozdaniach finansowych Ambasady sporządzonych na koniec lat 2020 – 2024 dane dotyczące wartości majątku trwałego i wartości środków trwałych w budowie zostały wykazane w sposób prawidłowy. Wynikały one z ksiąg rachunkowych Placówki.

Na koniec poszczególnych lat 2020 – 2024 w Ambasadzie przeprowadzano inwentaryzację: środków pieniężnych w kasie, środków pieniężnych na rachunkach bankowych, stanu druków ściślego zarachowania, należności oraz wartości środków trwałych w budowie. Inwentaryzacje wykazały zgodność stanu tych aktywów z ich stanem ewidencyjnym.

W trakcie niniejszej kontroli NIK, Placówka przeprowadzała inwentaryzację majątku trwałego. Zarządzeniem Ambasadora z 1 września 2025 r. powołano

¹⁵ Dz. U z 2025 r. poz. 228.

Komisję inwentaryzacyjną i ustalono termin zakończenia inwentaryzacji na 30 listopada 2025 r.

Poprzednia inwentaryzacja składników majątku trwałego została przeprowadzona w okresie od stycznia 2018 r. do 5 kwietnia 2019 r. Na koniec poszczególnych lat okresu objętego kontrolą, nie przeprowadzano inwentaryzacji środków trwałych, a także nie sporządzano *Raportu inwentarzowego*, co przedstawiono w sekcji *Stwierdzone nieprawidłowości*.

(akta kontroli tom II str. 133-197, 493-494)

8.1. W okresie objętym kontrolą, stan posiadanych przez Ambasadę nieruchomości był podobny¹⁶ i obejmował:

- pięć budynków reprezentacyjnych i biurowych stanowiących własność Placówki o łącznej powierzchni 10 203 m²,
- trzy budynki najmowane przez Placówkę: Urząd referatu ds. UNESCO, Rezydencja/lokal mieszkalny Ambasadora i lokal mieszkalny dla Ministra Pełnomocnego Ambasady (Zastępcy Kierownika Placówki)¹⁷ o łącznej powierzchni 401 m²,
- 33 lokale mieszkalne stanowiące własność Placówki, zlokalizowane pod różnymi adresami na terenie Paryża, o powierzchniach od 43 m² do 98 m².

Powierzchnia reprezentacyjna Ambasady wynosiła 1079 m², a powierzchnia biurowa 1225,62 m², co w przeliczeniu na liczbę pracowników stanowiło 22,28 m² powierzchni biurowej na jednego zatrudnionego¹⁸.

Księgi rachunkowe Placówki nie obejmowały ewidencji wartościowej ani ilościowej gruntów, na których budynki Ambasady były zlokalizowane, co przedstawiono w sekcji *Stwierdzone nieprawidłowości*.

(akta kontroli tom II str. 70-90, 189-209)

W zakresie analizy potrzeb powierzchni niezbędnej do realizacji celów statutowych Placówki Ambasadador wyjaśnił, że powierzchnia Ambasady pozwala na zaspokojenie zarówno odpowiedniej powierzchni biurowej dla każdego z 55 pracowników, ale również na organizowanie wszelkich wydarzeń odpowiadających randze odwiedzających gości.

Ambasadador wskazał, że analizie została poddana powierzchnia biurowa, aby zapewnić odpowiedni standard i dogodne warunki pracy pracownikom Placówki. W ostatnim roku w ramach prowadzonych analiz zostało również dostosowane do norm oświetlenie pomieszczeń biurowych na parterze budynku. Placówka dysponowała również odpowiednim węzłem sanitarnym, zapleczem kuchennym oraz powierzchnią magazynową. W ocenie Ambasadadora powierzchnia Placówki była wystarczająca, aby realizować jej cele statutowe.

Ambasadador wskazał, że w okresie objętym kontrolą prowadzono również bieżącą analizę potrzeb mieszkaniowych oraz stanu lokali mieszkalnych znajdujących się w zasobach Ambasady. Większość mieszkań z uwagi na wiek i stan zużycia wymaga pilnych remontów obejmujących przede wszystkim wymianę głównych instalacji – elektrycznych, wodno-kanalizacyjnych oraz CO, dlatego Placówka wprowadziła plan remontów. Kompleksowe remonty

¹⁶ Zmianie ulegały jedynie powierzchnie lokali najmowanych przez Ambasadę na cele Rezydencji Ambasadadora i mieszkania dla Ministra Pełnomocnego Ambasady.

¹⁷ Dalej: Ministra.

¹⁸ W trakcie niniejszej kontroli NIK, stan zatrudnienia w Placówce wynosił 55 pracowników.

mieszkań rozpoczęto w 2020 r., a plan przyjęty przez Placówkę zakłada zakończenie prac remontowych w 2029 r.

(akta kontroli tom II str. 206-209)

Ogłędziny pomieszczeń Konsulatu, w których przyjmowani byli interesanci wykazały, że zapewniały one dogodne warunki ich obsługi, a także były przystosowane do potrzeb osób niepełnosprawnych. Wejście do Konsulatu usytuowane było na wysokości infrastruktury drogowej. Na parterze budynku, przy wejściu zorganizowano stanowisko pracownika służby ochrony i pierwszego kontaktu, który dokonywał weryfikacji interesantów. Ich obsługa odbywała się na I piętrze budynku. Wejście na tę kondygnację możliwe było klatką schodową lub windą, która była przystosowana do potrzeb osób niepełnosprawnych. Powierzchnia sali obsługi wynosiła ok. 62 m², zorganizowano w niej pięć stanowisk obsługi (pięć okienek). Sala obsługi wyposażona była w stoliki i krzesła dla interesantów, a także znajdowały się w niej broszury informacyjne oraz tabela aktualnych tariff opłat. Wydzielono w niej także powierzchnię do zabaw dla dzieci. Do obsługi interesantów zorganizowano również pomieszczenie do rozmów indywidualnych o powierzchni ok. 33 m², wyposażone w stół i krzesła. Sala obsługi oraz pomieszczenie do rozmów indywidualnych wyposażone były w klimatyzację. Obok tych pomieszczeń znajdowała się łazienka przystosowana do osób niepełnosprawnych oraz wyposażona w przewijak dla dzieci.

(akta kontroli tom II str. 210-228)

8.2. W okresie objętym kontrolą Ambasada nie dokonywała zakupu nieruchomości, natomiast najmowała następujące pomieszczenia: na cele administracyjno-biurowe dla Stałego Przedstawiciela RP przy UNESCO w Paryżu, rezydencję na cele mieszkaniowe/reprezentacyjne dla Ambasadora oraz mieszkanie dla Ministra. Wydatki ponoszone przez Placówkę tytułem najmu tych nieruchomości przedstawiały się następująco:

- w 2020 r. – 149,3 tys. euro, z tego: 21,3 tys. euro najem pomieszczeń dla UNESCO, 97 tys. euro najem rezydencji Ambasadora, 31 tys. euro najem mieszkania Ministra;
- w 2021 r. – 62,7 tys. euro, z tego: 21,9 tys. euro najem pomieszczeń dla UNESCO, 40,8 tys. euro najem rezydencji Ambasadora¹⁹;
- w 2022 r. – 27,8 tys. euro, z tego: 24,1 tys. euro najem pomieszczeń dla UNESCO, 3,7 tys. euro najem mieszkania Ministra²⁰;
- w 2023 r. – 109 tys. euro, z tego: 33,2 tys. euro najem pomieszczeń dla UNESCO, 33,1 tys. euro najem rezydencji Ambasadora, 42,7 tys. euro najem mieszkania Ministra;
- w 2024 r. – 235,5 tys. euro, z tego: 34,2 tys. euro najem pomieszczeń dla UNESCO, 139,9 tys. euro najem rezydencji Ambasadora, 61,4 tys. euro najem mieszkania Ministra;
- w 2025 r. (I półrocze) – 110,1 tys. euro, z tego: 17,7 tys. euro najem pomieszczeń dla UNESCO, 63,6 tys. euro najem rezydencji Ambasadora, 28,8 tys. euro najem mieszkania Ministra.

(akta kontroli tom II str. 229-260)

¹⁹ W 2021 r. Placówka nie najmowała mieszkania dla Ministra.

²⁰ W 2022 r. Placówka nie najmowała lokalu na cele rezydencji Ambasadora.

Analizą objęto procedury poprzedzające zawarcie obowiązujących w trakcie niniejszej kontroli NIK, umów najmu rezydencji (powierzchni mieszkalnej i reprezentacyjnej) Ambasadora oraz mieszkania dla Ministra.

A. Najem rezydencji dla Ambasadora.

W dniu 16 czerwca 2023 r. przedstawiciele MSZ i Placówki dokonali wizji ośmiu apartamentów stanowiących propozycję do najmu z przeznaczeniem na nową rezydencję Ambasadora. Powierzchnie tych nieruchomości wynosiły: 123 m² – 240 m², a wysokość miesięcznego czynszu: 7 – 11 tys. euro. W wyniku przeprowadzonej wizji sporządzono protokół, w którym dla każdej nieruchomości przedstawiono: usytuowanie rezydencji, uwarunkowania zewnętrzne, bezpośrednie sąsiedztwo, zabezpieczenia rezydencji w budynku wielokondygnacyjnym oraz wnioski i rekomendacje. Dodatkowo w dniu 10 lipca 2023 r. za pośrednictwem aplikacji Teams przeprowadzono wizję kolejnej nieruchomości położonej w Paryżu. W dniu 27 lipca 2023 r. Biuro Inwestycji MSZ zarekomendowało Dyrektorowi Generalnemu Służby Zagranicznej najem jednej z analizowanych nieruchomości. W dniu 21 września 2021 r. przeprowadzone zostały negocjacje pomiędzy zespołem negocjacyjnym Ambasady a przedstawicielami reprezentującymi właściciela nieruchomości, a 28 września 2023 r. Dyrektor Biura Inwestycji MSZ wyraził zgodę na zawarcie umowy najmu wskazanej nieruchomości. Pomiędzy Ambasadą a Wynajmującym została zawarta umowa najmu rezydencji o powierzchni 232,58 m², (w tym powierzchnia reprezentacyjna 158 m²) na okres od 8 września 2023 r. do 31 maja 2025 r. Miesięczny czynsz najmu określono na kwotę 11 tys. euro, która podlegała corocznej indeksacji w zależności od zmian wskaźnika czynszów opublikowanych przez Francuski Urząd Statystyczny. Do umowy został sporządzony aneks, którym przedłużono najem na okres od 1 września 2025 r. do 22 czerwca 2026 r. i ustalono czynsz miesięczny na kwotę 11,3 tys. euro. W okresie od 1 czerwca do 31 sierpnia 2025 r. Ambasador mieszkał w lokalu na terenie Placówki i nie korzystał z powyższej rezydencji.

B. Najem mieszkania dla Ministra.

Obowiązująca w trakcie niniejszej kontroli NIK umowa najmu mieszkania została zawarta na okres trzech lat począwszy od 29 listopada 2023 r. Przedmiotem najmu było mieszkanie o powierzchni 106 m² (w tym powierzchnia reprezentacyjna 46 m²) składające się m.in., z: podwójnego salonu, dwóch sypialni z łazienkami, z przedpokoju, korytarza, toalety dla gości, oraz kuchni. Miesięczny czynsz najmu określono na kwotę 4,8 tys. euro. Zgodę na zawarcie umowy udzieliło Biuro Inwestycji MSZ w dniu 9 listopada 2023 r. Placówka przed zawarciem tej umowy nie dokonała analizy rynku w celu wyboru najkorzystniejszej oferty, co przedstawiono w sekcji *Stwierdzone nieprawidłowości*.

(akta kontroli tom II str. 261-319)

W zakresie wynajmu rezydencji Ambasadora i mieszkania Ministra Ambasador wyjaśnił, że Placówka nie dysponowała lokalami spełniającymi standard odpowiadający powadze urzędu tych stanowisk. Analiza rynku pod kątem zakupu nieruchomości spełniających odpowiednie standardy wykazała, iż wartość podobnych lokali jest bardzo wysoka. Ceny takich mieszkań wahały się w granicach kilku milionów euro, a biorąc pod uwagę stan kamienic, w jakich się znajdowały, dodatkowym obciążeniem dla budżetu będzie bieżąca ich konserwacja i usuwanie usterek, które w sytuacji najmu obciążają

wynajmującego. Obecne ceny najmu w skali miesiąca obciążają budżet kwotą 16 947 euro miesięcznie, 203 364 euro rocznie. Zakup dwóch nieruchomości spełniających standardy odpowiadające powadze urzędu Ambadora i Ministra to koszt ok. 4 mln euro dla rezydencji i 2 mln euro dla mieszkania Ministra. Po zsumowaniu tych wartości i podzieleniu ich przez roczną wartość najmu uzyskamy ponad 29 lat najmu dla posiadanych nieruchomości.

Ambador wskazał, że przy własności tak wartościowych mieszkań poza ceną nabycia Placówka pokrywać musi także bieżące koszty administracyjne, co dodatkowo podnosi koszt roczny utrzymania lokali. Po wnikliwej analizie powyższych czynników, Ambasada podjęła decyzję o niewystępowaniu do Biura Inwestycji MSZ z propozycją nabycia nieruchomości reprezentacyjnych.

(akta kontroli tom II str. 206-209)

9. W okresie objętym kontrolą do Ambasady nie wpływały skargi i wnioski dotyczące warunków lokalowych.

(akta kontroli tom II str. 320)

10. W okresie objętym kontrolą Ambasada dysponowała czasowo niezasiedlonymi pomieszczeniami biurowymi oraz lokalami mieszkalnymi, które były udostępniane innym podmiotom lub wynajmowane pracownikom Placówki. Według stanu na koniec 2020 r. Placówka wynajmowała cztery lokale mieszkalne, na koniec 2021 r. trzy lokale, na koniec 2022 r. dwa lokale, a na koniec I półrocza 2025 r. jeden lokal mieszkalny²¹.

W latach 2020 – 2025 Ambasada użyczała nieodpłatnie Instytutowi Polskiemu w Paryżu pomieszczenia biurowe o powierzchni 549,55 m² przy 86 rue de la Faisanderie w Paryżu, z przeznaczeniem na działalność statutową Instytutu. Obecnie obowiązujące porozumienie w tej sprawie pomiędzy Ambasadą a Instytutem zawarto 17 stycznia 2024 r. (z mocą od 1 stycznia 2024 r.) na czas nieokreślony, z możliwością miesięcznego okresu jego wypowiedzenia przez każdą ze stron.

Dochody Placówki z tytułu wynajmu pomieszczeń i lokali mieszkalnych wynosiły:

- w 2020 r. – 16,6 tys. euro, z tego: 14,5 tys. euro – wynajem lokali mieszkalnych, 2,1 tys. euro – wynajem pokoi gościnnych,
- w 2021 r. – 21,8 tys. euro, z tego: 19,2 tys. euro – wynajem lokali mieszkalnych, 2,6 tys. euro – wynajem pokoi gościnnych,
- w 2022 r. – 13,5 tys. euro, z tego: 2,6 tys. euro – wynajem lokali mieszkalnych, 10,9 tys. euro – wynajem pokoi gościnnych,
- w 2023 r. – 21,1 tys. euro, w całości z wynajmu pokoi gościnnych,
- w 2024 r. – 26,7 tys. euro, w całości z wynajmu pokoi gościnnych i parkingu,
- w I półroczu 2025 r. – 29,5 tys. euro, z tego: 4,2 tys. euro – wynajem lokali mieszkalnych, 25,3 tys. euro – wynajem pokoi gościnnych i parkingu.

Kontrolą objęto następujące umowy najmu lokali mieszkalnych zawarte z pracownikami Ambasady:

- z 4 stycznia 2021 r. na najem lokalu o powierzchni 44 m² w okresie od 1 stycznia do 31 lipca 2021 r. – wartość miesięcznego czynszu 220 euro plus ryczałt 30 euro za media,

²¹ Na koniec 2023 r. i 2024 r. Placówka nie wynajmowała lokali mieszkalnych.

- z 21 maja 2021 r. na najem lokalu (umowa nie określała jego powierzchni) w okresie od 1 czerwca 2021 r. do 31 maja 2022 r. – wartość miesięcznego czynszu 577 euro plus media rozliczane według faktycznego zużycia,
- z 15 lipca 2021 r. na najem lokalu o powierzchni 15 m² w okresie od 15 lipca 2021 r. do 30 czerwca 2022 r. – wartość miesięcznego czynszu 100 euro plus ryczałt 44 euro za media,
- z 17 czerwca 2022 r. na najem lokalu o powierzchni 15 m² w okresie od 17 czerwca 2022 r. do 31 grudnia 2022 r. – wartość miesięcznego czynszu 250 euro plus ryczałt za media 43 euro,
- z 23 stycznia 2025 r. na najem lokalu o powierzchni 67 m² w okresie od 1 lutego 2025 r. do 31 stycznia 2026 r. – wartość miesięcznego czynszu 600 euro plus media rozliczane według faktycznego zużycia.

Analizowane umowy zabezpieczały interesy Ambasady z tytułu odpowiedzialności za zniszczenie lokalu. Wskazano w nich, że najemcy byli zobowiązani do bieżącej konserwacji lokalu i wyposażenia oraz dokonywania na swój koszt naprawy uszkodzeń powstałych z ich winy, winy członków rodziny, bądź z winy innych osób przebywających w lokalu za jego przyzwoleniem. Na poczet zabezpieczenia obowiązków wynikających z umów od najemców pobierane były kaucje w określonych wartościach.

Umowy stanowiły, że najemcy zobowiązani byli wpłacać z góry czynsz najmu w terminie do piątego lub 10 dnia miesiąca. Analiza czynszów ww. umów wykazała, że były one wpłacane co do zasady terminowo. W kilkunastu przypadkach stwierdzono niewielkie opóźnienia wynoszące od jednego do dziewięciu dni.

(akta kontroli tom II str. 320-350)

11. Wartość rzeczowych składników majątkowych w wybranych grupach rodzajowych przedstawiała się następująco:

- Grupa 4 *Maszyny, urządzenia i aparaty ogólnego zastosowania*: stan na 1 stycznia 2020 r. – 508,3 tys. euro, stan na 30 czerwca 2025 r. – 492,9 tys. euro (spadek o 15,4 tys. euro),
- Grupa 6 *Urządzenia techniczne*: stan na 1 stycznia 2020 r. – 266,4 tys. euro, stan na 30 czerwca 2025 r. – 229,6 tys. euro (spadek o 36,8 tys. euro),
- Grupa 7 *Środki transportu*: stan na 1 stycznia 2020 r. – 253,6 tys. euro, stan na 30 czerwca 2025 r. – 450 tys. euro (wzrost o 196,4 tys. euro),
- Grupa 8 *Narzędzia, przyrządy, ruchomości i wyposażenie*: stan na 1 stycznia 2020 r. – 1089,1 tys. euro, stan na 30 czerwca 2025 r. – 1043,7 tys. euro (spadek o 45,4 tys. euro).

(akta kontroli tom II str. 351-353)

Analiza ośmiu dowodów dotyczących zwiększeń środków trwałych²² wykazała, że zakupione składniki, w szczególności sprzęt komputerowy, nie wszystkie zostały rozdysponowane na stanowiska pracy Placówki. I tak:

- na podstawie faktury z 5 grudnia 2024 r. Ambasada zakupiła 27 sztuk notebooków EliteBook 640 na kwotę łączną 27,2 tys. euro,
- 23 notebooków rozdysponowano na stanowiska pracy,
- jeden notebook na podstawie protokołu z dnia 14 sierpnia 2025 r. został przekazany do Ambasady RP w Brukseli – przekazanie nastąpiło zgodnie

²² Wymienionych w pkt 1 niniejszego obszaru.

z § 23 Instrukcji w sprawie gospodarowania składnikami majątku na placówkach zagranicznych podległych Ministrowi Spraw Zagranicznych,

- trzy notebooki w trakcie niniejszej kontroli NIK, znajdowały się w magazynie Ambasady.

Pracownik Referatu ds. Informatyki, Telekomunikacji i Dokumentacji Ambasady w sprawie notebooków znajdujących się w magazynie wyjaśnił, że z uwagi na liczne delegacje, zmiany w infrastrukturze IT, incydenty oraz udzielanie pomocy informatycznej w sześciu placówkach we Francji mu podległych, nie był w stanie wymienić wszystkich zakupionych komputerów na stanowiskach pracy. Obecnie trzy notebooki są w trakcie konfiguracji i personalizacji, a ich przekazanie na stanowiska pracy zaplanowano do końca października 2025 r.

(akta kontroli tom II str. 5-46)

Liczby etatów samochodowych ustalone przez MSZ oraz liczby samochodów stanowiących własność Placówki wykazane w dokumencie *Flota pojazdów służbowych placówki wg stanu na koniec poszczególnych lat i I półrocza 2025 r.*, przedstawiały się następująco:

- na 31 grudnia 2020 r.: liczba etatów – 7, liczba samochodów – 7, w tym jeden przekazany do Konsulatu w Lyonie,
- na 31 grudnia 2021 r.: liczba etatów – 7, liczba samochodów – 7, w tym jeden przekazany do Konsulatu w Lyonie,
- na 31 grudnia 2022 r.: liczba etatów – 9, liczba samochodów – 9, w tym jeden przekazany do Konsulatu w Lyonie,
- na 31 grudnia 2023 r.: liczba etatów – 7, liczba samochodów – 10, w tym jeden przekazany do Konsulatu w Lyonie,
- na 31 grudnia 2024 r.: liczba etatów – 7, liczba samochodów – 11, w tym jeden przekazany do Konsulatu w Lyonie,
- na 30 czerwca 2025 r.: liczba etatów – 7, liczba samochodów – 10, w tym jeden przekazany do Konsulatu w Lyonie.

Z powyższego wynika, że na koniec 2023 r., 2024 r. i I półrocza 2025 r., liczba samochodów Placówki była wyższa niż liczba ustalonych etatów samochodowych, co opisano w sekcji *Stwierdzone nieprawidłowości*.

(akta kontroli tom II str. 354-365)

W okresie objętym kontrolą, stan dóbr kultury (dzieł sztuki) ujętych w ewidencji bilansowej nie zmieniał się i obejmował 571 przedmiotów o wartości 386,7 tys. euro. Przedmioty te według księgi inwentarzowej:

- w liczbie 486 sztuk były eksponowane w pomieszczeniach Ambasady,
- w liczbie 85 sztuk znajdowały się w magazynie Ambasady, co opisano w sekcji *Stwierdzone nieprawidłowości*.

Placówka nie występowała do MSZ o podjęcie decyzji w sprawie zagospodarowania dzieł sztuki znajdujących się w magazynie, gdyż w trakcie prowadzonej inwentaryzacji analizowane były powierzchnie, które będzie można wykorzystać do ich ekspozycji.

Zgodnie z Księgą inwentarzową, zaewidencjonowane dzieła sztuki w całości znajdowały się w budynkach Ambasady – nie przekazywano ich do mieszkań służbowych pracowników Placówki.

(akta kontroli tom II str. 366-412)

Stwierdzone
nieprawidłowości

W działalności kontrolowanej jednostki w przedstawionym wyżej zakresie stwierdzono następujące nieprawidłowości:

1. W okresie objętym kontrolą, ewidencja analityczna majątku trwałego prowadzona była w komputerowym systemie LUPINE. W okresie tym obowiązywało osiem polityk rachunkowości z tym, że jedynie ostatnia polityka rachunkowości, zatwierdzona 21 lutego 2025 r. zawierała zapisy dotyczące wykorzystywania tego systemu. Poprzednie polityki rachunkowości nie zawierały informacji dotyczącej stosowania tego narzędzia informatycznego do celów ewidencji analitycznej środków trwałych, przez co nie spełniały one wymogów art. 10 ust. 1 pkt 3 lit b i c ustawy z dnia 29 września 1994 r. *o rachunkowości*²³.

Minister wyjaśnił, że polityki rachunkowości obowiązujące do 20 lutego 2025 r. nie zawierały zapisów dotyczących stosowania systemu LUPINE. Brak ten wynikał z niedopatrzenia oraz braku weryfikacji kompletności polityki rachunkowości w świetle art. 10 ust. 1 pkt 3 lit. b i c ustawy *o rachunkowości*, który wymaga, aby polityka rachunkowości zawierała m.in. opis systemu przetwarzania danych oraz systemu ochrony danych, jeżeli jednostka prowadzi księgi rachunkowe przy użyciu komputera.

(akta kontroli tom II str. 413-423)

2. W okresie objętym kontrolą Ambasada posiadała pięć budynków:

- budynek biurowy – 86, rue de la Faisanderie w Paryżu,
- zespół obiektów Ambasady 1-3, rue de Talleyrand 57, rue de Saint Dominique 57 w Paryżu,
- budynek Konsulatu Generalnego 3-5, rue de Talleyrand 57 w Paryżu,
- budynek Instytutu Polskiego 29-31, rue Jean Goujon w Paryżu,
- budynek 23, rue Montevideo w Paryżu.

W księgach rachunkowych Ambasady ewidencjonowana była wartość początkowa tych budynków w ramach grupy 1, podgrupa 10, rodzaj 105 – *budynki biurowe*. Księgi rachunkowe nie obejmowały ewidencji wartościowej ani ilościowej gruntów posiadanych przez Placówkę. Ewidencja gruntów powinna być prowadzona w ramach grupy 0 – *grunty*. W okresie objętym kontrolą wartość majątku w tej grupie wynosiła zero.

Minister wyjaśnił, że brak ewidencji ilościowo-wartościowej gruntów będących w posiadaniu Ambasady w księgach rachunkowych wynikał z faktu, że w dostępnej dokumentacji nie znajdowały się informacje pozwalające na jednoznaczne wyodrębnienie wartości poszczególnych gruntów, na których posadowione są budynki będące w ewidencji Ambasady. Wartość początkowa ujęta w księgach rachunkowych dotyczyła całkowitej wartości nabycia nieruchomości (budynek wraz z gruntem), która w przeszłości została zakwalifikowana w całości do grupy 1 – „Środki trwałe – Budynki i lokale”. W okresie objętym kontrolą nie dokonano przeszacowania ani rozdzielenia wartości gruntu i budynku, co skutkowało brakiem wykazania gruntów w ewidencji grupy 0 „Grunty”. Praktyka ta była kontynuacją wcześniejszych zasad ewidencji przyjętych w momencie nabycia majątku, a także braku wytycznych lub danych umożliwiających dokonanie wiarygodnego podziału wartości nieruchomości na grunt i budynek.

(akta kontroli tom II str. 3, 70-90, 133-162, 198-204, 413-423)

3. Analiza ośmiu dowodów księgowych dotyczących nabycia składników majątku trwałego²⁴ wykazała, że nie zawierały one symboli grup rodzajowych KŚT, do

²³ Dz.U. z 2023 r. poz. 120.

²⁴ Nabycia o największych wartościach – po jednym lub po dwa z każdego roku okresu objętego kontrolą.

których składniki te zakwalifikowano i zaewidencjonowano w Księdze inwentarzowej. Niewskazanie powyższych symboli powodowało, że dowody księgowe nie spełniały wymogów określonych w art. 21 ust. 1 pkt 6 ustawy o rachunkowości.

Minister wyjaśnił, że brak symboli KŚT w dowodach księgowych wynikał z niedostosowania dokumentów oraz procedur ich obiegu do wymogów określonych w art. 21 ust. 1 pkt 6 ustawy o rachunkowości. W praktyce symbole KŚT były każdorazowo ustalane i wprowadzane do komputerowego systemu LUPINE przez osoby odpowiedzialne za prowadzenie ewidencji środków trwałych. Oznacza to, że klasyfikacja według KŚT była stosowana w zakresie ewidencji majątku, jednak nie była odnotowywana bezpośrednio na dowodach księgowych.

(akta kontroli tom II str. 5-45, 413-423)

4. W pięciu (spośród ośmiu analizowanych) dowodach księgowych dotyczących nabycia składników majątku trwałego nie podano numerów inwentarzowych, pod którymi składniki te wpisano do Księgi inwentarzowej. Dokumenty te dotyczyły: [1] w 2020 r. – zakupu serwera o wartości 4,9 tys. euro, [2] w 2022 r. – ulepszenia budynku Ambasady – budowa instalacji systemu przeciwpożarowego o wartości 264,0 tys. euro, [3] w 2022 r. – zakupu ośmiu komputerów stacjonarnych o wartości 7,8 tys. euro, [4] w 2024 r. – zakupu samochodu Mercedes Benz V 250 o wartości 60,1 tys. euro, [5] w 2025 r. – przyjęcia od MSZ zestawu urządzeń teleinformatycznych (kryptofaksu) o wartości 24,1 tys. euro. Brak wskazania w dowodach księgowych numerów inwentarzowych, pod którymi środki trwałe zostały wpisane do Księgi inwentarzowej stanowił naruszenie § 25 ust. 2 *Instrukcji w sprawie gospodarowania składnikami majątku w placówkach zagranicznych podległych Ministrowi Spraw Wewnętrznych*.

Minister wyjaśnił, że brak wskazania numerów inwentarzowych w ww. dowodach księgowych wynikał z nieprawidłowości proceduralnych związanych z brakiem obowiązku formalnego uzupełniania tych informacji na etapie sporządzania dokumentów pierwotnych (takich jak faktury, protokoły odbioru czy przekazania). W analizowanych przypadkach nadanie numerów inwentarzowych następowało dopiero na dalszym etapie – podczas wprowadzania składników majątku do ewidencji w programie LUPINE. W związku z tym numery te nie były jeszcze znane w chwili sporządzania pierwotnych dokumentów księgowych. Proces nie przewidywał aktualizacji tych dokumentów o numery inwentarzowe po ich nadaniu, co skutkowało niespełnieniem wymogów określonych w § 25 ust. 2 ww. *Instrukcji*.

(akta kontroli tom II str. 5-46, 413-423)

5. Ewidencja księgowa nabycia jednego (spośród ośmiu analizowanych) środków trwałych nastąpiła z opóźnieniem w stosunku do daty jego zakupu. W dniu 9 grudnia 2019 r. Ambasada zakupiła serwer HPE StoreEasy o wartości 4,9 tys. euro. Składnik ten ujęto w ewidencji syntetycznej środków trwałych 31 marca 2020 r., natomiast do Księgi inwentarzowej został on wpisany 17 grudnia 2020 r., tj. po upływie jednego roku i 7 dni od daty zakupu²⁵. Działanie takie było niezgodne z postanowieniami art. 20 ust. 1 ustawy o rachunkowości, zgodnie z którymi do ksiąg rachunkowych okresu sprawozdawczego należy wprowadzić każde zdarzenie, które nastąpiło w tym okresie sprawozdawczym oraz z § 9 ust. 4 *Instrukcji w sprawie gospodarowania składnikami majątku w placówkach zagranicznych podległych Ministrowi Spraw Wewnętrznych*, który stanowi, że

²⁵ W Księdze inwentarzowej wskazano właściwą datę nabycia środka trwałego, tj. 9 grudnia 2019 r.

wszelkie zmiany dotyczące składników majątkowych winny być bezzwłocznie dokumentowane w Księgach inwentarzowych.

Minister wyjaśnił, że opóźnienie w ujęciu powyższego serwera w ewidencji środków trwałych oraz w Księdze inwentarzowej wynikało z błędu organizacyjnego oraz braku skutecznego nadzoru nad terminowością realizacji obowiązków ewidencyjnych w końcowym okresie 2019 r. oraz w pierwszej połowie 2020 r.

(akta kontroli tom II str. 5-55, 413-423)

6. Ostatnią inwentaryzację składników majątkowych, tj. środków trwałych i pozostałych środków trwałych w używaniu (wyposażenia) przeprowadzono w okresie od stycznia 2018 r. do 5 kwietnia 2019 r. W trakcie niniejszej kontroli w Placówce prowadzono czynności związane z inwentaryzacją składników majątkowych. Zarządzeniem Ambasadora z 1 września 2025 r. powołano Komisję inwentaryzacyjną i ustalono termin zakończenia inwentaryzacji na 30 listopada 2025 r. Powyższe wskazuje, że od ostatniej inwentaryzacji upłynęło ponad sześć lat i w okresie tym nie były inwentaryzowane składniki majątku trwałego Ambasady. Działanie takie było niezgodne z postanowieniami pkt II/3 *polityki rachunkowości Ambasady* oraz § 40 *Instrukcji w sprawie gospodarowania składnikami majątku na placówkach zagranicznych podległych Ministrowi Spraw Zagranicznych*, które stanowiły, że inwentaryzację składników majątkowych należy przeprowadzić co najmniej raz na trzy lata. Naruszało to również przepis art. 26 ust. 3 pkt 3 ustawy *o rachunkowości*, który stanowi, że inwentaryzację środków trwałych znajdujących się na terenie strzeżonym przeprowadza się raz w ciągu 4 lat. Brak inwentaryzacji przez tak długi okres stanowi czyn naruszający dyscyplinę finansów publicznych.

Minister wyjaśnił, że Ambasada zaplanowała przeprowadzenie inwentaryzacji majątku w trzecim i czwartym kwartale 2024 r. W okresie od lipca do października 2024 r. nastąpił jednak ciąg zdarzeń, które – jak się okazało, miały niekorzystny wpływ, na planową realizację wcześniej wyznaczonych celów dot. inwentaryzacji, a w efekcie – zmusiły Placówkę do całkowitej zmiany planów w tym zakresie. Od lipca 2024 r. miała miejsce w Placówce bardzo duża rotacja pracowników, co wiązało się z długotrwałymi wakacjami na poszczególnych stanowiskach oraz wynikającym z tego znacznym spiętrzeniem obowiązków. W związku z powyższym, a także w wyniku ponadprzeciętnej aktywności w zakresie organizacji i uczestnictwa w wydarzeniach, w których wiodącą rolę odgrywała Ambasada, m.in. w związku z odbywającymi się w okresie lipiec - wrzesień letnimi igrzyskami olimpijskimi i paraolimpijskimi – Paryż 2024 r., licznymi wizytami najwyższego i wysokiego szczebla państwowego, Placówka zmuszona była zrewidować swoje plany dotyczące przeprowadzenia inwentaryzacji w 2024 r. i zaplanowania realizacji tego przedsięwzięcia na 2025 r.

(akta kontroli tom II str. 163-197, 413-423)

7. W dniu 27 sierpnia 2025 r. w związku ze zmianą pracownika na stanowisku Kierownika Wydziału Administracyjnego Placówki sporządzony został Raport inwentarzowy zawierający m.in. strukturę administracyjną Ambasady oraz informacje dotyczące składników majątkowych. W Ambasadzie nie sporządzano Raportów inwentarzowych na koniec poszczególnych lat okresu objętego kontrolą, co było wymagane postanowieniami § 36 *Instrukcji w sprawie gospodarowania składnikami majątku na placówkach zagranicznych podległych Ministrowi Spraw Zagranicznych*. Przepis ten stanowi, że Raport inwentarzowy sporządza się każdorazowo przy zmianie na stanowisku kierownika administracyjnego jak i na koniec roku budżetowego.

Minister wyjaśnił, że brak ten wynikał z niedopatrzenia. Placówka zastosuje się do § 36 ww. *Instrukcji* i będzie wykonywała raporty Inwentarzowe na koniec roku.
(akta kontroli tom II str. 165-190, 413-423)

8. Z danych zawartych w dokumentach *Flota pojazdów służbowych Placówki* oraz z informacji Kierownika Wydziału Administracyjnego wynika, że na koniec lat 2022 – 2024 r. oraz na 30 czerwca 2025 r., liczba samochodów Ambasady była wyższa niż liczba ustalonych etatów samochodowych. Liczby te przedstawiały się następująco:

- na 31 grudnia 2022 r.: liczba etatów – siedem (w dokumencie błędnie podano dziewięć etatów), liczba samochodów – dziewięć, w tym jeden przekazany do Konsulatu w Lyonie i jeden przekazany oficerowi łącznikowemu polskiej Policji,
- na 31 grudnia 2023 r.: liczba etatów – siedem, liczba samochodów – 10, w tym jeden przekazany do Konsulatu w Lyonie,
- na 31 grudnia 2024 r.: liczba etatów – siedem, liczba samochodów – 11, w tym jeden przekazany do Konsulatu w Lyonie,
- na 30 czerwca 2025 r.: liczba etatów – siedem, liczba samochodów – 10, w tym jeden przekazany do Konsulatu w Lyonie.

Działanie takie było niezgodne z uregulowaniami § 4 zarządzenia nr 1 Dyrektora Generalnego Służby Zagranicznej z dnia 14 kwietnia 2020 r. w *sprawie użytkowania pojazdów w placówkach zagranicznych Rzeczypospolitej Polskiej*.

Minister wyjaśnił, że Placówka w okresie objętym kontrolą, posiadała pojazdy służbowe, które przekazała w użyczenie innym placówkom we Francji oraz oficerowi łącznikowemu polskiej Policji. Pojazdy te wchodziły w skład posiadania Ambasady, lecz nie wchodziły w skład przydzielonych etatów samochodowych.

Minister wskazał także, że w przedstawionych Kontrolerom NIK dokumentach wykazano, że w poszczególnych latach w ogólną liczbę pojazdów służbowych wchodziły również pojazdy przeznaczone do zagospodarowania poprzez sprzedaż lub przekazanie. Procesy sprzedaży pojazdów były bardzo czasochłonne i niejednokrotnie trwały wiele miesięcy, na przełomie kolejnych lat. Powyższa sytuacja powodowała wykazanie dużo większej liczby pojazdów niż posiadane przez Placówkę etaty samochodowe.

(akta kontroli tom II str. 354-365, 413-423)

9. Według Księgi inwentarzowej 85 sztuk dzieł sztuki z grupy 09 (ujętych w ewidencji bilansowej) o łącznej wartości 8,2 tys. euro, znajdowało się w magazynie Ambasady. Działanie takie było niezgodne z postanowieniami § 11 ust. 17 *Instrukcji w sprawie gospodarowania składnikami majątku na placówkach*, który stanowi, że dobra kultury nie mogą być przechowywane w magazynach, a obiekty z grupy 09 winny być wyeksponowane w budynkach urzędów, rezydencjach kierowników placówek. Stosownie do § 11 ust. 18 tej *Instrukcji*, w przypadku wyczerpania możliwości eksponowania dóbr kultury, placówka zobowiązana jest do powiadomienia MSZ w celu podjęcia decyzji w sprawie zagospodarowania tych dóbr kultury przez Ministerstwo.

Minister wyjaśnił, że Placówka w okresie objętym kontrolą, nie występowała do Biura Inwestycji MSZ o podjęcie decyzji w sprawie zagospodarowania dóbr kultury przechowywanych w magazynie Ambasady, ponieważ była w trakcie wymiany ekspozycji w części rezydencjalnej Pałacu i dużo dzieł sztuki zostało tam zagospodarowanych. Przez niedopatrzenie kwestia zmiany lokalizacji dzieł sztuki nie została odnotowana w systemie inwentarzowym LUPINE.

W magazynie znajdują się obecnie dobra kultury, które po procesie inwentaryzacyjnym zostaną zagospodarowane w pomieszczeniach Ambasady, również jak przedmioty, które należy przekazać do konserwacji lub wymiany ram.

Dodatkową kwestią do rozpatrzenia pozostają pozycje wycofane z pomieszczeń reprezentacyjnych ze względu na trudność w określeniu, czy stanowią one dobra kultury i są właściwie zakwalifikowane do kategorii dzieł sztuki, czy też stanowią jedynie dekoracje. Placówka po inwentaryzacji zwróci się do MSZ o pomoc specjalistyczną w ustaleniu powyższych kwestii. Placówka analizuje również powierzchnie, które będzie można wykorzystać do ekspozycji dzieł znajdujących się w wyżej wymienionym magazynie.

(akta kontroli tom II str. 366-423)

10. Obecnie obowiązująca umowa najmu mieszkania dla Ministra została zawarta na okres trzech lat począwszy od 29 listopada 2023 r. Przedmiotem najmu było mieszkanie o powierzchni 106 m², a miesięczny czynsz najmu określono na kwotę 4,8 tys. euro. Placówka przed zawarciem umowy nie dokonała analizy rynku w celu wyboru najkorzystniejszej oferty najmu lokalu, co było działaniem nierzetelnym.

Minister wyjaśnił, że przedmiotowy lokal był mieszkaniem wynajmowanym przez Placówkę od jesieni 2014 r., kiedy to w poszukiwaniu odpowiedniej siedziby dla zastępcy kierownika Placówki zostało zrealizowane bardzo szczegółowe badanie rynku. Podpisana umowa najmu przez Ambasadę ulegała przedłużeniom aż do 2022 r., kiedy to właścicielka lokalu poinformowała o jej nieprzedłużeniu ze względu na konieczność przeprowadzenia prac remontowych. Od 1 grudnia 2022 r. pracownicy Placówki przeprowadzili wnikliwą analizę rynku oraz wizję kilku mieszkań zlokalizowanych w siódmej dzielnicy Paryża, które okazały się mało atrakcyjne zarówno pod kątem cenowym jak i lokalizacyjnym, ale przede wszystkim bardzo szybko były nieaktualne.

Po zakończonym remoncie przedmiotowego lokalu, Placówka zwróciła się do Biura Inwestycji MSZ i otrzymała zgodę (wniosek nr ZU864209) na jego najem jako docelowego mieszkania Ministra.

(akta kontroli tom II str. 311-319, 495-500)

OCENA CZĄSTKOWA

Stan wyposażenia Placówki w składniki majątku trwałego był adekwatny w stosunku do wykonywanych zadań i osiągniętych celów, z tym, że na koniec lat 2022 – 2024 r. oraz na 30 czerwca 2025 r., liczba samochodów Ambasady była wyższa niż liczba ustalonych etatów samochodowych.

Stan posiadanych budynków zapewniał odpowiednie warunki pracy pracownikom Placówki oraz dobre warunki obsługi interesantów Konsulatu, w tym z uwzględnieniem potrzeb osób niepełnosprawnych.

Ewidencja majątku trwałego była prowadzona zgodnie z obowiązującymi przepisami według grup rodzajowych KST, tyle że w dowodach księgowych nie zamieszczano symboli grup KST, do których składniki te zostały zakwalifikowane i zaewidencjonowane w Księdze inwentarzowej. Także ewidencja księgowa majątku trwałego nie wyodrębniała wartości i ilości gruntów posiadanych przez Placówkę. Negatywny wpływ na gospodarkę majątkową Ambasady miały także w szczególności: nieprzeprowadzenie inwentaryzacji składników majątku trwałego w terminach określonych przepisami prawnymi, przypadki niepodania w dowodach księgowych numerów inwentarzowych, pod którymi składniki wpisano do Księgi inwentarzowej, niewłaściwe gospodarowanie dziełami sztuki z grupy 09.

Placówka na koniec poszczególnych lat okresu objętego kontrolą nie sporządzała Raportów inwentarzowych wymaganych postanowieniami *Instrukcji w sprawie gospodarowania składnikami majątku na placówkach zagranicznych podległych Ministrowi Spraw Zagranicznych*, a także przed zawarciem ostatniej umowy na najem mieszkania dla Ministra nie przeprowadziła analizy rynku w celu wyboru najkorzystniejszej oferty.

Stwierdzone liczne nieprawidłowości wskazują na niedostateczną kontrolę zarządczą prowadzoną w Placówce²⁶.

Majątek trwały oraz środki trwałe w budowie w sprawozdaniach finansowych Placówki, zostały wykazane w prawidłowej wartości. Ewidencja księgowa środków trwałych w budowie prowadzona była w podziale na poszczególne zadania inwestycyjne i rodzaje ponoszonych nakładów, stosownie do wymogów określonych w przepisach wewnętrznych.

Ambasada na bieżąco analizowała przydatność majątku trwałego i podejmowała odpowiednie decyzje w stosunku do niepotrzebnych lub zużytych składników. Niezagospodarowane nieruchomości, w tym nieprzydzielone lokale mieszkalne, były wynajmowane pracownikom Placówki.

OBSZAR

3. Realizacja wydatków na świadczenia przysługujące członkom służby zagranicznej wykonującym obowiązki służbowe w placówce zagranicznej oraz na dodatki zagraniczne.

Opis stanu faktycznego

1. Analiza dokumentacji dotyczącej dodatków zagranicznych wybranych pięciu członków służby zagranicznej wykonujących obowiązki w Ambasadzie wykazała, że w latach 2020-2024 były one wypłacane terminowo i we właściwej wysokości, z wyjątkiem jednego dodatku dla jednej osoby który wypłacono z opóźnieniem, co szerzej opisano w sekcji *Stwierdzone nieprawidłowości*.

Dodatki zagraniczne w 2025 r. zostały wypłacone terminowo, ale za styczeń, luty i marzec wypłacono je w wysokości, która nie uwzględniała zmiany (od 1 stycznia 2025 r.) kwoty bazowej z 554 do 619 euro²⁷. Wyrównanie wysokości dodatków zagranicznych wynikające ze zmiany kwoty bazowej za pierwsze trzy miesiące 2025 r. zostało wypłacone niezwłocznie po otrzymaniu przez Ambasadę środków na ten cel z rezerwy celowej przeznaczonej na dodatkowe wydatki będące skutkiem finansowym wejścia w życie nowelizacji ustawy *o służbie zagranicznej*, tj. w dniu 6 marca 2025 r.

(akta kontroli str. tom IV str. 2-55)

2. W przypadku osób wyjeżdżających z Polski do objęcia stanowiska w placówce zagranicznej, świadczenie z tytułu podróży przesiedleniowej wypłacało MSZ. Świadczenie z tytułu podróży przesiedleniowej wypłacane było przez Placówkę w przypadku osób powracających do kraju po zakończeniu pracy w Placówce lub wyjeżdżających do innej placówki zagranicznej.

²⁶ Zgodnie z art. 68 ust. 1 ustawy *o finansach publicznych*, kontrolę zarządczą w jednostkach sektora finansów publicznych stanowi ogół działań podejmowanych dla zapewnienia realizacji celów i zadań w sposób zgodny z prawem, efektywny, oszczędny i terminowy. Według art. 68 ust. 2 tej ustawy, celem kontroli zarządczej jest zapewnienie w szczególności: zgodności działalności z przepisami prawa oraz procedurami wewnętrznymi; skuteczności i efektywności działania oraz wiarygodności sprawozdań.

²⁷ Obwieszczenie Ministra Spraw Zagranicznych z dnia 17 grudnia 2024 r. w sprawie kwot bazowych dodatku zagranicznego dla poszczególnych państw przyjmujących obowiązujących od dnia 1 stycznia 2025 roku (M.P. poz. 1086).

Ponadto ze środków Ambasady pokrywano zasiłek adaptacyjny oraz zwrot kosztów podróży i ryczałt na przewóz mienia osobistego członka służby zagranicznej i członków jego rodziny w związku z odwołaniem członka służby zagranicznej ze stanowiska.

Wysokość naliczonych zasiłków adaptacyjnych i terminowość ich wypłaty zbadano na losowo wybranej próbie pięciu członków służby zagranicznej. Analiza wykazała, że w każdym przypadku naliczane one były w prawidłowej wysokości. Dla dwóch osób zasiłki adaptacyjne wypłacono z opóźnieniem, co szerzej opisano w sekcji *Stwierdzone nieprawidłowości*.

(akta kontroli str. tom IV str. 154, 161-178)

3. Przyznawanie lokali mieszkalnych dla członków służby zagranicznej oraz wysokość i terminy wnoszenia kaucji na zabezpieczenie pokrycia szkód i braków zbadano na losowo wybranej próbie pięciu mieszkań. Na użyczenie lokali zawierane były umowy użyczenia, a przekazanie mieszkań następowało w oparciu o protokoły zdawczo-odbiorcze. Powierzchnie użytkowe przyznanych lokali dla członków służby zagranicznej były zgodne z wytycznymi określonymi w § 7 ust. 2 rozporządzenia Prezesa Rady Ministrów z dnia 23 grudnia 2002 r. *w sprawie dodatku zagranicznego i świadczeń przysługujących członkom służby zagranicznej wykonującym obowiązki służbowe w placówce zagranicznej*.²⁸

W każdym z badanych przypadków naliczona została kaucja na zabezpieczenie pokrycia szkód i braków w prawidłowej wysokości, stanowiącej równowartość jednego otrzymywanego dodatku zagranicznego przez danego członka służby zagranicznej. Kaucje wnoszone były w miesięcznych ratach poprzez potrącenie właściwej kwoty z dodatku zagranicznego - zgodnie z przepisem art. 53c ust. 4 ustawy z dnia 21 stycznia 2021 r. *o służbie zagranicznej*²⁹, a poprzednio z § 8 ust. 2 rozporządzenia *w sprawie dodatku zagranicznego i świadczeń przysługujących członkom służby zagranicznej wykonującym obowiązki służbowe w placówce zagranicznej*.

(akta kontroli str. tom IV str. 97-112)

4. W latach 2020-2025 (I półrocze) członkowie służby zagranicznej, którym przydzielono lokal mieszkalny, pokrywali koszty związane z tym lokalem – opłaty za energię elektryczną i gaz, zgodnie ze zużyciem według wskazań licznika lub w formie ryczałtu. Naliczane kwoty potrącane były z dodatku zagranicznego. W okresie objętym kontrolą przyjęte stawki ryczałtu, na podstawie których naliczano płatności ustalone były przez Kierownika Placówki.

W okresie objętym kontrolą obowiązywały następujące zarządzenia Ambasadora w sprawie miesięcznych stawek zryczałtowanej odpłatności dla mieszkań, które nie posiadały liczników indywidualnych:

- zarządzenie nr 21/2019 z 23 sierpnia 2019 r.;
- zarządzenie nr 1/2021 z 28 stycznia 2021 r.;
- zarządzenie nr 6/2022 z 21 października 2022 r., które weszło w życie z dniem 1 listopada 2022 r. Od tamtej pory stawki te nie były waloryzowane, co opisano szerzej w sekcji *Stwierdzone nieprawidłowości*.

(akta kontroli str. tom IV str. 113-117, 89-93)

5. W okresie objętym kontrolą Ambasada nie ponosiła kosztów na członków rodziny członka służby zagranicznej na opłaty z tytułu obowiązkowego przygotowania przedszkolnego wymaganego przepisami obowiązującymi

²⁸ Dz. U. z 2015 r. poz. 1837

²⁹ Dz. U. z 2024 r., poz. 1840

w państwie przyjmującym oraz pokrycie opłat za naukę dzieci w szkole typu podstawowego lub średniego³⁰.

W kontroli przeanalizowano dokumentację pięciu członków służby zagranicznej zatrudnionych w Ambasadzie w zakresie świadczeń na małoletnich członków rodziny oraz niepracującego małżonka.

Ustalono, że świadczenie na niepracującą małżonkę Ambasadora było naliczane i wypłacane w wysokości 22% dodatku zagranicznego od sierpnia 2022 r. do marca 2025 r. Od 1 kwietnia 2025 r. świadczenie to jest wypłacane w wysokości 20% dodatku zagranicznego Ambasadora.

Pozostałym członkom służby zagranicznej świadczenia z tytułu dodatku za każdego małoletniego członka rodziny oraz niepracującego małżonka zostały wypłacone po raz pierwszy w dniu 6 marca 2025 r., jako wyrównanie za pierwsze trzy miesiące 2025 roku, tj. niezwłocznie po otrzymaniu przez Ambasadę środków na ten cel. Świadczenia te zostały naliczone i wypłacone w prawidłowej wysokości i wypłacano je łącznie z dodatkami zagranicznymi.

(akta kontroli str. tom IV str. 5-55, 86-88, 141-146)

6. Środki wypłacone członkom służby zagranicznej z tytułu zwrotu kosztów przejazdu wraz z członkami rodziny przebywającymi z nim na stałe w państwie przyjmującym, do kraju i z powrotem w ramach podróży urlopowej były ustalane i wypłacane w prawidłowej wysokości, zgodnie z przepisami art. 53h ust. 1 pkt 1 ustawy o służbie zagranicznej, a poprzednio §13 ust. 1 rozporządzenia w sprawie dodatku zagranicznego i świadczeń przysługujących członkom służby zagranicznej wykonującym obowiązki służbowe w placówce zagranicznej.

(akta kontroli str. tom IV str. 155-160)

Stwierdzone
nieprawidłowości

W działalności kontrolowanej jednostki w przedstawionym wyżej zakresie stwierdzono następujące nieprawidłowości:

1. Na podstawie analizy dokumentacji pięciu członków służby zagranicznej ustalono, że w jednym przypadku wypłaty dodatku zagranicznego dokonano z opóźnieniem wynoszącym trzy dni.

Główna księgowa wyjaśniła, że zlecenie wypłaty dodatku zagranicznego dla tej osoby za miesiąc wrzesień 2024 r. (data objęcia stanowiska 6 września 2024 r.) zostało wprowadzone do banku w dniu 6 września (piątek) i tego samego dnia autoryzowane dwoma podpisami (kierownika Wydziału Administracyjnego oraz zastępcy Kierownika Placówki). Przelew został zrealizowany przez bank 9 września (poniedziałek).

(akta kontroli str. tom IV str.56-60)

2. Na podstawie analizy dokumentacji pięciu członków służby zagranicznej ustalono, że w dwóch przypadkach wypłaty zasiłków adaptacyjnych dokonano odpowiednio w czwartym i piątym dniu wykonywania obowiązków w Placówce. Zgodnie z postanowieniem § 12 ust. 2 obowiązującego wówczas rozporządzenia w sprawie dodatku zagranicznego i świadczeń przysługujących członkom służby zagranicznej wykonującym obowiązki służbowe w placówce zagranicznej (od 1 stycznia 2025 r. analogiczna regulacja znajduje się w art. 53a ust. 5 ustawy

³⁰ Zgodnie z decyzjami Dyrektora Generalnego Służby Zagranicznej w sprawie ustalenia listy przedszkoli i szkół bazowych – na terenie Paryża jako bazowe zostały wyznaczone przedszkola, szkoły podstawowe i średnie publiczne, bezpłatne.

o służbie zagranicznej) - zasiłek adaptacyjny wypłaca się w dniu podjęcia wykonywania obowiązków służbowych lub w najbliższym dniu roboczym.

(akta kontroli str. tom IV str. 161-166)

Główna księgowa Ambasady wyjaśniła, że w pierwszym przypadku członek służby zagranicznej rozpoczął wykonywanie obowiązków w Placówce 25 kwietnia 2022 r. W dniu 26 kwietnia Referat Finansowy sporządził zlecenie wypłaty zasiłku adaptacyjnego, które tego samego dnia zostało zaakceptowane oraz przekazane Kierownikowi Placówki do podpisu zatwierdzającego wydatek. Dokument powrócił z obiegu dokumentów do Referatu Finansowego w dniu 27 kwietnia 2022 r. i tego samego dnia zostało wykonane i autoryzowane zlecenie płatności w banku. Przelew został zrealizowany z rachunku bankowego w dniu 28 kwietnia 2022 r.

W drugim przypadku, członek służby zagranicznej rozpoczął wykonywanie obowiązków w Placówce 16 września 2024 r. W dniu 19 września złożył oświadczenie, że na Placówkę przesiedlił się z rodziną. Tego samego dnia Wydział Administracyjny przygotował zlecenie wypłaty zasiłku adaptacyjnego, które również tego samego dnia zostało zaakceptowane i przekazane Kierownikowi Placówki do podpisu zatwierdzającego wydatek. Po powrocie zlecenia wypłaty z obiegu dokumentów zasiłek adaptacyjny został wypłacony z kasy w dniu 20 września 2024 r.

(akta kontroli str. tom IV str. 167-178)

3. Wysokość opłat zryczałtowanych za zużycie energii elektrycznej i gazu w mieszkaniach służbowych Ambasady nie była aktualizowana od 2022 r.³¹ Zgodnie z § 11 ust. 6 Instrukcji nr 5 Dyrektora Generalnego Służby Zagranicznej z dnia 23 sierpnia 2004 r. *w sprawie gospodarki lokalami mieszkalnymi w placówkach zagranicznych* – wysokość opłat powinna być aktualizowana co najmniej raz w roku kalendarzowym.

Ambasador wyjaśnił, że niedokonywanie aktualizacji wysokości opłat zryczałtowanych było niedopatrzaniem.

Wydział Administracyjny, zmagający się z ciągłymi niedoborami kadrowymi, co skutkowało znacznym obciążeniem obowiązkami pracowników, prowadził adaptacyjne działania — analizował ceny energii i gazu w lokalach służbowych na bieżąco, na podstawie otrzymywanych faktur, w celu zapewnienia maksymalnej rzetelności rozliczeń. Ambasada nie dysponuje jednak wynikami tych analiz roboczych z ostatnich trzech lat.

W bieżącym miesiącu Placówka planuje przeprowadzenie analizy i aktualizację Zarządzenia w sprawie wysokości opłat zryczałtowanych za zużycie energii elektrycznej i gazu w mieszkaniach służbowych.

(akta kontroli str. tom IV str. 89-96)

4. Za okres od stycznia do marca 2025 r. świadczenia dla Ambasadora z tytułu przebywania z nim na stałe niepracującej i nieprowadzącej działalności zarobkowej małżonki, zostało ustalone i wypłacone w wysokości 22% dodatku zagranicznego, pomimo, że zgodnie z przepisami art. 53f ust. 2 w związku z ust. 1 pkt 2 ustawy *o służbie zagranicznej* – od 1 stycznia 2025 r. kwota tego świadczenia powinna wynosić 20% dodatku zagranicznego kierownika placówki zagranicznej.

(akta kontroli str. tom IV str. 141-146)

³¹ Zarządzenie nr 6/2022 z 21 października 2022 r.

Główna księgowa Ambasady wyjaśniła, że wypłata świadczenia dla małżonki Ambasadora w wysokości 22% dodatku zagranicznego za wskazany okres była wynikiem błędu księgowego.

Błąd ten został wykryty i skorygowany przy wypłacie wyrównania dodatku zagranicznego po uruchomieniu rezerwy celowej na finansowanie dodatkowych wydatków będących skutkiem finansowym wejścia w życie z dniem 1 stycznia 2025 r. ustawy z dnia 8 listopada 2024 r. o zmianie ustawy o służbie zagranicznej, tak aby obowiązujące kwoty odpowiadały obowiązującym przepisom prawa.

(akta kontroli str. tom IV str. 147-153)

OCENA CZĄSTKOWA

W ocenie Najwyższej Izby Kontroli wydatki na świadczenia przysługujące członkom służby zagranicznej wykonującym obowiązki służbowe w placówce zagranicznej oraz dodatki zagraniczne były naliczane i wypłacane prawidłowo. Jednostkowe przypadki opóźnień w wypłacie dodatków zagranicznych oraz zasiłków adaptacyjnych, wynikały z przyczyn niezależnych od Ambasady. Nieprawidłowe naliczenie i wypłata świadczenia dla Ambasadora z tytułu przebywania z nim na stałe niepracującej i nieprowadzącej działalności zarobkowej małżonki za okres od stycznia do marca 2025 r. w wysokości 22% dodatku zagranicznego kierownika placówki zagranicznej (zamiast 20%), nie spowodowało wypłaty tego świadczenia w zawyżonej wysokości, gdyż nie uwzględniało ono jeszcze zmiany (od 1 stycznia 2025 r.) kwoty bazowej dodatku zagranicznego.

Placówka zgodnie z obowiązującymi zasadami przyznawała lokale mieszkalne członkom służby zagranicznej i w prawidłowy sposób egzekwowała należności z tego tytułu. Negatywnie należy ocenić zaniechanie obowiązku aktualizowania, co najmniej raz w roku kalendarzowym, wysokości opłat zryczałtowanych za zużycie energii elektrycznej i gazu w mieszkaniach służbowych Ambasady, zgodnie z postanowieniami § 11 ust. 6 *Instrukcji w sprawie gospodarki lokalami mieszkalnymi w placówkach zagranicznych*. Wysokość tych opłat nie była aktualizowana od 2022 r.

OBSZAR

4. Prowadzenie ksiąg rachunkowych i sporządzanie sprawozdań budżetowych placówki zagranicznej

Opis stanu faktycznego

1. W latach 2020 – 2025 (październik) obowiązki głównego księgowego Ambasady wykonywało cztery osoby. Obecny główny księgowy zajmuje to stanowisko od 17 lutego 2025 r.

Pracownikom tym Ambasador pisemnie powierzył obowiązki i odpowiedzialność w zakresie: prowadzenia rachunkowości Placówki, wykonywania dyspozycji środkami pieniężnymi, dokonywania wstępnej kontroli zgodności operacji gospodarczych i finansowych z planem finansowym oraz kompletności i rzetelności dokumentów dotyczących operacji gospodarczych i finansowych.

Analiza dokumentów dotyczących obecnej Głównej księgowej Placówki wykazała, że spełniała ona warunki określone art. 54 ust. 1, 2 i 9 ustawy z dnia 27 sierpnia 2009 r. o *finansach publicznych*³². Osoba zatrudniona na tym stanowisku ukończyła studia podyplomowe w zakresie rachunkowości i finansów, studia podyplomowe w zakresie międzynarodowych standardów sprawozdawczości finansowej (MSSF) w praktyce oraz posiadała certyfikat księgowego wydany przez Ministra Finansów. Posiadała kilkunastoletni staż pracy oraz ukończyła z wynikiem pozytywnym kurs administracyjno-finansowy organizowany przez MSZ.

³² Dz. U. z 2024 r. poz. 1530.

2. W okresie objętym kontrolą Ambasada posiadała zatwierdzone przez kierownika jednostki pisemne *Zasady (polityki) rachunkowości* opracowane zgodnie z wymogami art. 10 ustawy o *rachunkowości*, z wyjątkiem braku wskazania w nich systemu LUPINE, o czym mowa była wcześniej. W Placówce obowiązywały też zatwierdzone przez kierownika jednostki *Instrukcje w sprawie obiegu oraz kontroli dokumentów i dowodów księgowych*, regulujące zasady obiegu dokumentów i dowodów księgowych z jednoczesnym określeniem czynności kontrolnych. Obecnie obowiązujące *Zasady rachunkowości* i *Instrukcja* zostały zatwierdzone 21 lutego 2025 r. Powyższe uregulowania wewnętrzne stanowiły m.in., że dowód księgowy w czasie obiegu powinien być poddany kontroli merytorycznej i kontroli formalno-prawnej. Osobami uprawnionymi i odpowiedzialnymi za kontrolę merytoryczną byli: kierownik Placówki lub osoba upoważniona, kierownicy referatów, których merytorycznie dokument dotyczył. Osobą uprawnioną i odpowiedzialną za kontrolę formalno-rachunkową była Główna księgowa Placówki, a podczas jej nieobecności osoba ją zastępująca (kontysta Ambasady). Zgodnie z powyższymi uregulowaniami, po zakończeniu czynności kontrolnych dowody księgowe uznane jako prawidłowe podlegały akceptacji przez kierownika jednostki i przez głównego księgowego lub przez osoby ich zastępujące.

Analiza 18 dowodów księgowych o łącznej wartości 352,6 tys. euro³³ dotyczących zakupu środków trwałych w szczególności: samochodów, sprzętu komputerowego, drukarek, skanerów, telefonów itp. wykazała, że uregulowania wewnętrzne dotyczące obiegu i kontroli dowodów księgowych były przestrzegane. Analizowane faktury zawierały adnotacje potwierdzające, że zostały sprawdzone pod względem merytorycznym i formalno-rachunkowym oraz zaakceptowane przez właściwe osoby.

3. W ramach ksiąg rachunkowych Ambasady prowadzono: dziennik, konta księgi głównej, konta ksiąg pomocniczych, zestawienia obrotów i sald kont księgi głównej i kont ksiąg pomocniczych. Analizą objęto zapisy księgowe w dzienniku dotyczące 18 analizowanych dowodów księgowych i ustalono, co następuje:

- dziennik obejmował chronologiczne ujęcie zdarzeń, jakie wystąpiły w danym okresie sprawozdawczym,
- zapis księgowy dziennika zawierał: numer (pozycję) dziennika, nr dokumentu zbiorczego, nr dowodu, datę zapisu, datę operacji, datę dokumentu, treść dokumentu, symbole kont, na których zaewidencjonowano operację, kwotę operacji,
- zapisy w dzienniku były automatycznie kolejno numerowane,
- zapisy księgowe dokonane na kontach księgowych obejmowały m.in. numery pozycji, pod którymi zostały wprowadzone do dziennika,
- w księgach rachunkowych ewidencjonowano inną datę dokonania operacji niż wynikającą z dowodu księgowego, co przedstawiono w sekcji *Stwierdzone nieprawidłowości*.

4.1. Analiza 18 wybranych dowodów księgowych wykazała, że:

³³ Trzy faktury z 2020 r. na kwotę 14,8 tys. euro, dwie faktury z 2021 r. na kwotę 32,1 tys. euro, trzy z 2022 r. na kwotę 41,6 tys. euro, cztery faktury z 2023 r. na kwotę 106,8 tys. euro, cztery faktury z 2024 r. na kwotę 141,1 tys. euro i dwie faktury z I półrocza 2025 r. na kwotę 16,2 tys. euro.

- spełniały one wymagania określone w art. 21 ustawy o *rachunkowości*, w zakresie: poprawności dowodu (określenia: rodzaju dowodu, stron i opisu operacji oraz jej wartości, daty operacji i daty dowodu) oraz kompletności w zakresie kontroli bieżącej i dekretacji (akceptacji pod względem merytorycznym i formalno-rachunkowym, wskazania miesiąca księgowania, wskazania sposobu ujęcia dowodu w księgach rachunkowych),
- w księgach rachunkowych, zostały one prawidłowo ujęte, za wyjątkiem ewidencji daty dokonania operacji, o czym mowa powyżej.

(akta kontroli tom III str. 3-31)

4.2. Na koniec 2020 r. należności Placówki wynosiły 16,6 tys. euro, a zobowiązania 655,7 tys. euro.

Należności dotyczyły w szczególności: spadków (4,2 tys. euro); rozliczeń delegacji krótkoterminowych (3,4 tys. euro), które zostały wpłacone na rachunek Placówki w lutym 2021 r.; rozliczeń z Konsulatem w Lyonie (1,6 tys. euro) tytułem zakupu paliwa do używanego przez Ambasadę samochodu tej placówki – należność ta została uregulowana w styczniu 2021 r.

Zobowiązania dotyczyły głównie: stałej zaliczki budżetowej (581 tys. euro); kaucji mieszkaniowych pobranych od pracowników Placówki (60 tys. euro); rozrachunków z URSSAF³⁴ tytułem ubezpieczenia społecznego (10,5 tys. euro), które zostały uregulowane w styczniu 2021 r.

Na koniec 2021 r. należności Placówki wynosiły 11,2 tys. euro, a zobowiązania 656,8 tys. euro.

Należności dotyczyły w szczególności: spadków (2,1 tys. euro); rozliczeń z OECD (2,9 tys. euro) tytułem wydatków bieżących, które zostały wpłacone na rachunek Ambasady w styczniu 2022 r.; rozliczeń z Zespołem byłego Ministerstwa Przedsiębiorczości i Technologii przy OECD (1,9 tys. euro) tytułem wydatków bieżących, które zostały wpłacone na rachunek Placówki w maju 2022 r.; rozliczeń z Instytutem Polskim (1,1 tys. euro) tytułem wydatków bieżących, które zostały wpłacone na rachunek Placówki w kwietniu 2022 r.

Zobowiązania dotyczyły głównie: stałej zaliczki budżetowej (581 tys. euro); kaucji mieszkaniowych pobranych od pracowników Placówki (58,1 tys. euro); rozrachunków z URSSAF tytułem ubezpieczenia społecznego (15,4 tys. euro), które zostały uregulowane w styczniu 2022 r.

Na koniec 2022 r. należności Placówki wynosiły 7,6 tys. euro, a zobowiązania 659,5 tys. euro.

Należności dotyczyły w szczególności: spadków 2,1 tys. euro; rozliczeń z MON tytułem kosztów utrzymania attaché obrony (1,4 tys. euro), które zostały wpłacone na rachunek Placówki w styczniu 2023 r.; rozliczenia z pracownikami z tytułu kosztów zużytej energii i gazu w mieszkaniach służbowych (1,0 tys. euro), które zostały potrącone z wynagrodzeń pracowników za styczeń 2023 r.

Zobowiązania dotyczyły głównie: stałej zaliczki budżetowej (581 tys. euro); kaucji mieszkaniowych pobranych od pracowników (57,4 tys. euro); rozrachunków z URSSAF tytułem ubezpieczenia społecznego (18,6 tys. euro), które zostały uregulowane w styczniu 2023 r.

³⁴ Unions de Recouvrement des Cotisations de Sécurité Sociale et d'Allocations Familiales – odpowiednik polskiego Zakładu Ubezpieczeń Społecznych.

Na koniec 2023 r. należności Placówki wynosiły 6,9 tys. euro, a zobowiązania 658,9 tys. euro.

Należności dotyczyły w szczególności: spadków (3,6 tys. euro); rozrachunków z OECD (0,8 tys. euro) tytułem wydatków bieżących, które zostały wpłacone na rachunek Placówki w kwietniu 2024 r.; rozrachunków z Zespołem z Ministerstwa Rozwoju i Technologii (0,8 tys. euro) tytułem wydatków bieżących, które zostały wpłacone na rachunek Placówki w kwietniu 2024 r.; rozliczeń delegacji krótkoterminowych (0,4 tys. euro), które zostały wpłacone na rachunek Placówki w maju 2024 r.

Zobowiązania dotyczyły głównie: stałej zaliczki budżetowej (581 tys. euro); kaucji mieszkaniowych pobranych od pracowników Placówki (61,6 tys. euro); rozrachunków z URSSAF tytułem ubezpieczenia społecznego (15,3 tys. euro), które zostały uregulowane w styczniu 2024 r.

Na koniec 2024 r. należności wynosiły 21,1 tys. euro, a zobowiązania 649,1 tys. euro.

Należności dotyczyły w szczególności: gwarancji remontowych budynku Instytutu Polskiego (10 tys. euro) tytułem wystawienia czeku przez Ambasadę jako zabezpieczenie na pokrycie działań eksperta, który w razie wystąpienia roszczeń sąsiadów będzie wykonywał ekspertyzę stanu budynków; spadków (3,6 tys. euro); rozliczeń delegacji krótkoterminowych (2,6 tys. euro), które do czasu niniejszej kontroli częściowo zostały rozliczone, a w kwocie 0,8 tys. euro Placówka wystawiła notę księgową do MSZ.

Zobowiązania dotyczyły głównie: stałej zaliczki budżetowej dla Ambasady (581 tys. euro); kaucji mieszkaniowych pobranych od pracowników Placówki (53,7 tys. euro); rozrachunków z URSSAF tytułem ubezpieczenia społecznego (13 tys. euro), które zostały uregulowane w styczniu 2025 r.; rozrachunków z DGFIP³⁵ tytułem podatków (1,1 tys. euro).

Na 30 czerwca 2025 r. należności wynosiły 252,8 tys. euro, a zobowiązania 658,2 tys. euro.

Należności dotyczyły głównie: sum przejściowych na przyszłe wydatki budżetowe Placówki wynikające z pism budżetowych (205,2 tys. euro); rozliczeń delegacji krótkoterminowych (12,9 tys. euro), dla których noty księgowe przekazano do MSZ; rozliczeń z Instytutem Polskim z tytułu wydatków bieżących (5,5 tys. euro), które wpłynęły na konto Placówki w lipcu 2025 r.; rozliczeń z OECD z tytułu wydatków bieżących (3,1 tys. euro), które wpłynęły na konto Placówki w lipcu 2025 r.; spadków (3,6 tys. euro).

Zobowiązania dotyczyły głównie: stałej zaliczki budżetowej (581 tys. euro); kaucji mieszkaniowych pobranych od pracowników Placówki (59,6 tys. euro); rozrachunków z URSSAF tytułem ubezpieczenia społecznego (16,2 tys. euro), które Placówka zapłaciła w lipcu 2025 r.

(akta kontroli tom III str. 32-58)

W okresie objętym kontrolą, w księgach rachunkowych Placówki ewidencjonowano m.in. należności tytułem spadków w zakresie spraw konsularnych (np. w latach 2023 – 2025 należności te wynosiły 3,6 tys. euro). Z informacji przekazanej przez Konsula RP w Paryżu wynika, że należności te dotyczyły dwóch spraw:

- Nr 5729 po zmarłej w 1983 r. – należność 1974,31 euro,

³⁵ Direction Générale des Finances Publiques – odpowiednik polskiej administracji skarbowej.

– Nr 317/00/04 po zmarłej w 2000 r. – należność 1655,96 euro.

Działania Placówki w zakresie tych należności należy uznać za nierzetelne, gdyż nie podejmowano skutecznych czynności w celu ich wyegzekwowania lub umorzenia, co przedstawiono w sekcji *Stwierdzone nieprawidłowości*.

(akta kontroli tom III str. 59, 143-146)

5. Zgodnie z § 4 ust. 2 zarządzenia nr 33 Ministra Spraw Zagranicznych z dnia 12 października 2011 r. w sprawie nadzoru nad działalnością finansową placówek zagranicznych³⁶ placówki były zobowiązane w terminie 10 dni po zakończeniu każdego kwartału i 15 dni po zakończeniu roku budżetowego przekazać do Biura Finansów MSZ m.in. sprawozdania budżetowe:

- RB-23 PL - kwartalne sprawozdanie z rozliczenia środków pieniężnych placówek (...),
- RB-27 PL - kwartalne sprawozdanie z wykonania planu dochodów budżetowych,
- RB-28 PL - kwartalne sprawozdanie z wykonania planu wydatków budżetowych,
- RB-34 - kwartalne sprawozdanie z wykonania dochodów i wydatków na rachunku, o którym mowa w art. 163 ustawy o finansach publicznych.

Powyższe sprawozdania sporządzone na koniec lat 2020-2024 i I półrocze 2025 r. przekazywane były do MSZ w terminach określonych zarządzeniem nr 33 Ministra Spraw Zagranicznych. Sprawozdania sporządzone na koniec lat 2020-2024 zostały zatwierdzone przez Biuro Finansów MSZ.

Analiza sprawozdań RB-27 PL i RB-43 PL na koniec lat 2020-2024 i I półrocze 2025 r. wykazała, że były one sporządzone rzetelnie. Dane w nich zawarte wynikały z ksiąg rachunkowych Placówki – dane w sprawozdaniach RB 27 PL były zgodne z ewidencją konta 750 – *Dochody budżetowe*, a dane w sprawozdaniach RB-34 PL były zgodne z ewidencją konta 850 – *Fundusz dochodów Placówki*.

Ponadto Główna księgowa Placówki wyjaśniła, że sprawozdania budżetowe RB-23 PL, RB-27 PL, RB-28 PL i RB-34 PL, sporządzone w okresie objętym kontrolą, zostały wygenerowane automatycznie z systemu księgowego FkWIN na podstawie algorytmów systemu, które grupują i sumują odpowiednie salda kont analitycznych do poszczególnych pozycji w raportach sprawozdawczych, bez możliwości ingerencji użytkownika systemu.

(akta kontroli tom III str. 60-142)

Stwierdzone
nieprawidłowości

W działalności kontrolowanej jednostki w przedstawionym wyżej zakresie stwierdzono następujące nieprawidłowości:

1. Analiza zapisów księgowych 18 dowodów księgowych dotyczących zakupów składników majątku trwałego, z tego trzy dowody z 2020 r. na kwotę 14,8 tys. zł, dwa z 2021 r. na kwotę 32,1 tys. zł, trzy z 2022 r. na kwotę 41,6 tys. zł, cztery z 2023 r. na kwotę 106,8 tys. zł, cztery z 2024 r. na kwotę 141,1 tys. zł i dwa z I półrocza 2025 r. na kwotę 16,2 tys. zł wykazała, że data dokonania operacji gospodarczej wykazana w księgach rachunkowych nie odpowiadała dacie operacji wynikającej z dowodu księgowego. Data operacji wykazana w księgach rachunkowych była późniejsza o kilka, kilkanaście dni od daty wskazanej w dowodzie księgowym. Taki zapis księgowy nie odpowiadał wymaganiom art. 23 ust. 2 pkt 1 i 2 ustawy o rachunkowości.

³⁶ Dz. Urz. MSZ Nr 9, poz. 63.

Minister wyjaśnił, że wprowadzenie do ksiąg rachunkowych dat operacji różniących się od dat wskazanych na dowodach księgowych wynikało z przyjętego w praktyce uproszczenia spowodowanego ograniczeniami systemu księgowego FKwin. Dokumenty ujmowane były w dacie wpływu dokumentów do Referatu Finansowego, a nie według daty zdarzenia gospodarczego wskazanej na dowodzie księgowym (np. fakturze lub protokole przyjęcia).

(akta kontroli tom II str. 5-46, 413-423, tom III str. 3-31)

2. W okresie objętym kontrolą w księgach rachunkowych Placówki ewidencjonowano m.in. należności tytułem spadków w sprawach konsularnych (np. w latach 2023 – 2025 wynosiły one 3,6 tys. euro). Należności te dotyczyły dwóch spraw:

- Nr 5729 dotycząca zmarłej w 1983 r., kwota należności 1974,31 euro – ostatnia korespondencja z kancelarią prawną pochodziła z 1994 r. Z uwagi na brak wymaganych pełnomocnictw lub oświadczeń o odrzuceniu spadku oraz brak środków na przeprowadzenie postępowania sądowego pismem z dnia 15 lutego 1994 r. Konsul zawiadomił MSZ o braku możliwości zakończenia przedmiotowej sprawy. Ponownie informacja taka została przekazana w 2005 r. W tej sprawie pozostała opłacona przez Placówkę kwota 1974,31 euro tytułem wynagrodzenia notariusza za wykonane czynności. Kwota ta nie została rozliczona z powodu braku możliwości jej pokrycia z masy spadkowej. W ocenie Konsul RP nie istnieją możliwości faktyczne i prawne wyegzekwowania tej należności;
- Nr 317/00/04 dotycząca zmarłej w 2000 r., kwota należności 1655,96 euro – w ramach tej sprawy Placówka po wezwaniu władz francuskich zapłaciła 3747 euro podatku. Wezwania Placówki skierowane do spadkobierców o zwrot zapłaconego podatku przyniosły tylko częściowy skutek w postaci zwrotu 2091,04 euro. Powtórne wezwania z 12 czerwca 2023 r. nie przyniosły efektu, a opłacony przez Placówkę podatek w kwocie 1655,96 euro nie został zwrócony przez spadkobierców. W ocenie Konsul RP możliwości prawne wyegzekwowania tej należności wymagają poddania ich analizie prawnej przez wierzyciela - Skarb Państwa (MSZ). Należność ta w ocenie Konsul RP ma charakter cywilnoprawny i powinna zostać przeanalizowana pod kątem możliwości faktycznych i prawnych jej dochodzenia na drodze sądowej, w tym z uwzględnieniem ewentualnego przedawnienia. W dniu 17 grudnia 2024 r. Ambasada w Paryżu wystosowała claris do MSZ, w którym m.in. zwrócono się z prośbą o informację, w jaki sposób można rozliczyć tę kwotę, mając na uwadze, że jej odzyskanie od spadkobierców nie wydaje się już wykonalne drogą polubowną. Odpowiedź w tej kwestii nie wpłynęła do Ambasady.

Powyższe wskazuje, że księgi rachunkowe Placówki wykazywały nierealną należność w kwocie 1974,31 euro, gdyż nie jest ona możliwa do wyegzekwowania. Także działania Placówki w celu wyegzekwowania należności w kwocie 1655,96 euro nie były skuteczne – pomimo braku odpowiedzi MSZ na claris z dnia 17 grudnia 2024 r. dotyczącego rozliczenia tej należności, Placówka ponownie nie wystąpiła do Ministerstwa w tej sprawie. Działania Placówki w zakresie tych należności należy uznać za nierzetelne, gdyż nie podejmowano skutecznych czynności w celu ich windykacji lub umorzenia.

Konsul RP w Paryżu wyjaśniła, że sprawy dotyczące spadków były skomplikowane oraz powiązane z zagadnieniami podatkowymi, których obsługa przez organy podatkowe we Francji była długotrwała. Również zmiany w uprawnieniach konsulów nie ułatwiały oceny stanu spraw.

Konsul wskazała, że Placówka podejmie odpowiednie czynności, w szczególności zwróci się do MSZ z wnioskiem o dokonanie analizy pod kątem oceny zasadności wyegzekwowania lub umorzenia należności obu ww. spraw.

(akta kontroli tom III str. 32-59, 143-149)

OCENA CZĄSTKOWA

Księgi rachunkowe Placówki prowadzone były zgodnie z obowiązującymi przepisami prawnymi, z tym, że ewidencjonowano w nich inne daty operacji gospodarczych niż wynikające z dowodów księgowych, co było niezgodne z przepisami ustawy o *rachunkowości*. Również w księgach rachunkowych ewidencjonowano nierealne należności z tytułu spadków dotyczących spraw konsularnych i nie podejmowano rzetelnych działań w celu ich wyegzekwowania lub umorzenia.

Sprawozdania budżetowe sporządzone na koniec poszczególnych lat i na 30 czerwca 2025 r. zawierały prawidłowe dane wynikające z ksiąg rachunkowych Placówki i w wymaganych terminach zostały przekazane do MSZ.

Dowody księgowe dokumentujące wydatki Placówki sporządzane były według przepisów ustawy o *rachunkowości* i przepisów wewnętrznych.

Osoba wykonująca obowiązki Głównego księgowego Ambasady spełniała wymagania określone przepisami ustawy o *finansach publicznych*.

IV. Wnioski

W związku ze stwierdzonymi nieprawidłowościami, Najwyższa Izba Kontroli, na podstawie art. 53 ust. 1 pkt 5 ustawy o NIK, przedstawia następujące wnioski:

Wnioski

1. W księgach rachunkowych wyodrębnić wartość i liczbę gruntów będących w posiadaniu Ambasady, które powinny być ewidencjonowane w grupie 0 – „Grunty” KŚT.
2. W dowodach księgowych dotyczących nabycia składników majątku trwałego zamieszczać symbole KŚT, stosownie do wymogów ustawy o *rachunkowości* oraz zamieszczać numery inwentarzowe, pod którymi składniki te zostały wpisane do Księgi inwentarzowej zgodnie z wymogami *Instrukcji w sprawie gospodarowania składnikami majątku w placówkach zagranicznych podległych Ministrowi Spraw Wewnętrznych*.
3. Prowadzić bieżącą ewidencję zmian wartości środków trwałych odpowiednio do wymogów ustawy o *rachunkowości* i ww. *Instrukcji*.
4. Inwentaryzację środków trwałych przeprowadzać w terminach określonych w ustawie o *rachunkowości* oraz ww. *Instrukcji*.
5. Raporty inwentarzowe sporządzać na koniec każdego roku obrotowego, zgodnie z wymogami ww. *Instrukcji*.
6. Posiadane dobra kultury grupy 09 eksponować w pomieszczeniach Ambasady, zgodnie z wymogami określonymi w ww. *Instrukcji*.
7. Liczbę posiadanych przez Placówkę samochodów służbowych dostosować do ustalonych etatów samochodowych, stosownie do wymogów zarządzenia w sprawie *użytkowania pojazdów w placówkach zagranicznych Rzeczypospolitej Polskiej*.
8. Umowy na najem nieruchomości, w tym lokalu mieszkalnego dla Ministra, poprzedzać rzetelnymi analizami rynku w celu wyboru najkorzystniejszej oferty.
9. W księgach rachunkowych Placówki ewidencjonować daty dokonania operacji gospodarczych wynikające z odpowiednich dowodów księgowych, stosownie do wymogów ustawy o *rachunkowości*.

10. Dokonać analizy należności dotyczących spraw konsularnych (spadków), celem podjęcia stosownych działań w zakresie ich windykacji lub umorzenia.
11. Wszelkich zmian w umowach dokonywać w wymaganej formie pisemnej.
12. Zawierać w umowach zapisy ustalające właściwość sądu francuskiego tylko w sytuacjach uzasadnionych.
13. Corocznie dokonywać aktualizacji wysokości opłat zryczałtowanych za zużycie energii i gazu w mieszkaniach przydzielanych członkom służby zagranicznej.
14. Terminowo wypłacać świadczenia i dodatki zagraniczne przysługujące członkom służby zagranicznej.
15. Rzetelnie szacować wartości udzielanych zamówień publicznych.
16. Terminowo zamieszczać informacje o realizowanych zamówieniach w Biuletynie Zamówień Publicznych.

V. Pozostałe informacje i pouczenia

Wystąpienie pokontrolne sporządzono w postaci elektronicznej z użyciem kwalifikowanych podpisów elektronicznych.

Prawo zgłoszenia
zastrzeżeń

Zgodnie z art. 54 ustawy o *NIK* kierownikowi jednostki kontrolowanej przysługuje prawo zgłoszenia na piśmie umotywowanych zastrzeżeń do wystąpienia pokontrolnego, w terminie 21 dni od dnia jego przekazania. Zastrzeżenia zgłasza się do dyrektora Delegatury Najwyższej Izby Kontroli w Rzeszowie. Prawo zgłaszania zastrzeżeń, zgodnie z art. 61b ust. 2 ustawy o *NIK*, nie przysługuje do wystąpienia pokontrolnego zmienionego zgodnie z treścią uchwały w sprawie zastrzeżeń.

Obowiązek
poinformowania
NIK o sposobie
wykonania
wniosków

Zgodnie z art. 62 ustawy o *NIK* należy poinformować Najwyższą Izbę Kontroli, w terminie 30 od otrzymania wystąpienia pokontrolnego, o sposobie wykonania wniosków pokontrolnych oraz o podjętych działaniach lub przyczynach niepodjęcia tych działań.

W przypadku wniesienia zastrzeżeń do wystąpienia pokontrolnego, termin przedstawienia informacji liczy się od dnia otrzymania uchwały o oddaleniu zastrzeżeń w całości lub zmienionego wystąpienia pokontrolnego.

Rzeszów, 26 listopada 2025 r.

Kontrolerzy

Najwyższa Izba Kontroli

Delegatura w Rzeszowie

Wojciech Machowicz

Dyrektor

Doradca Prawny

Stefan Gados

/podpisano elektronicznie/

Z up. p.o. Wicedyrektor Delegatury

Roman Chrząszcz

Stanisław Jarzyna

Główny specjalista kontroli
państwowej

/podpisano elektronicznie/

/podpisano elektronicznie/